





Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.6.81





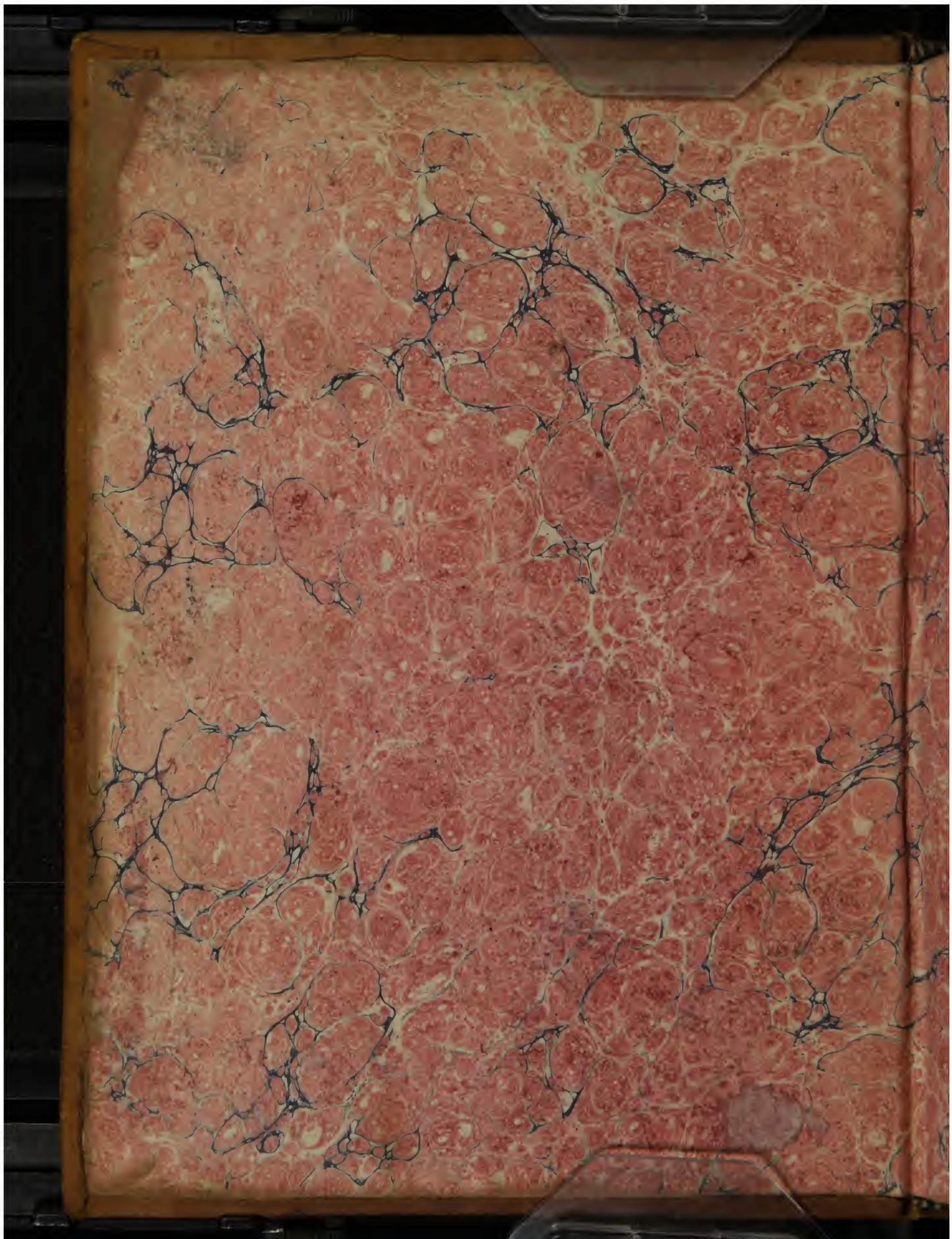
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.6.81

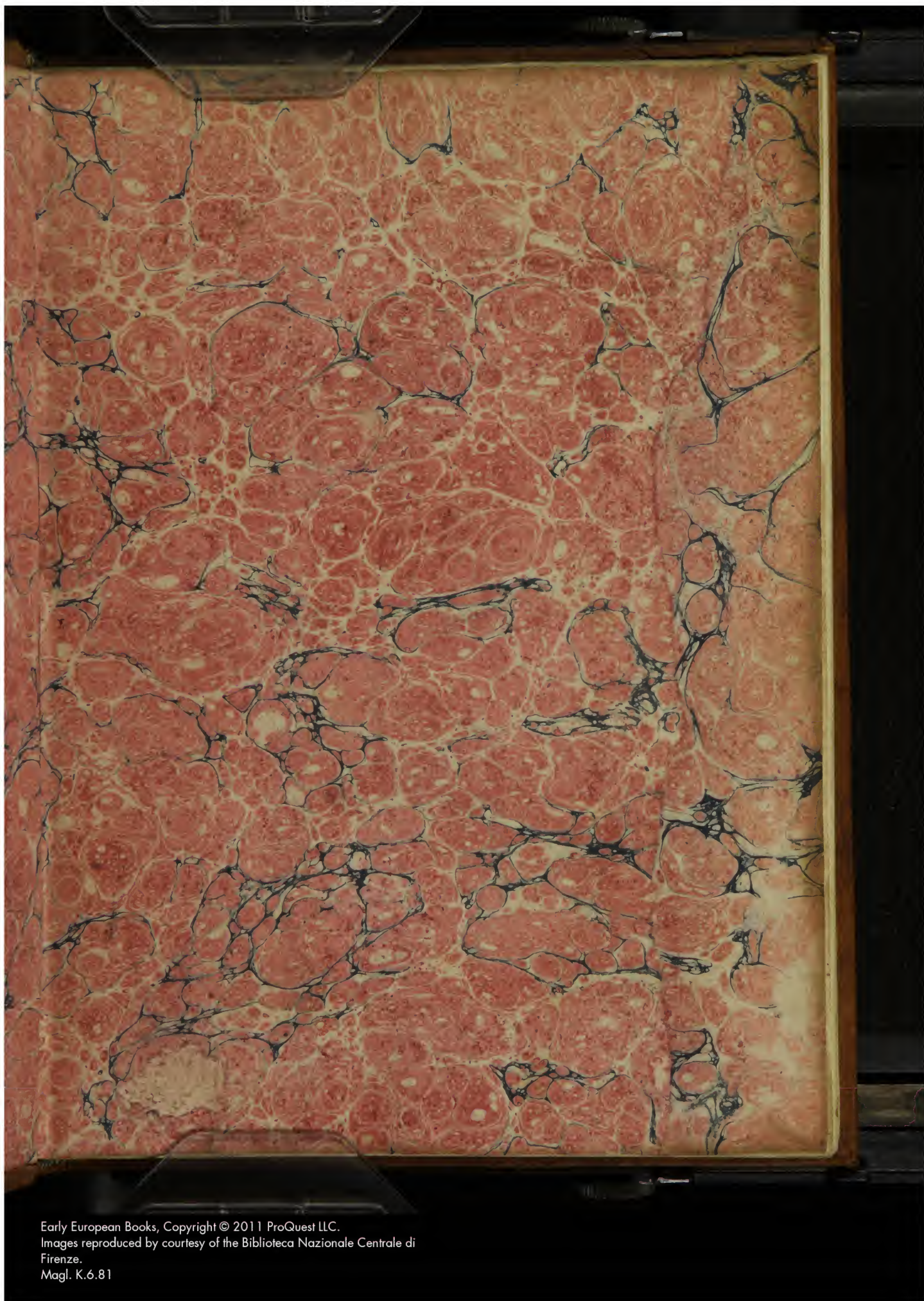


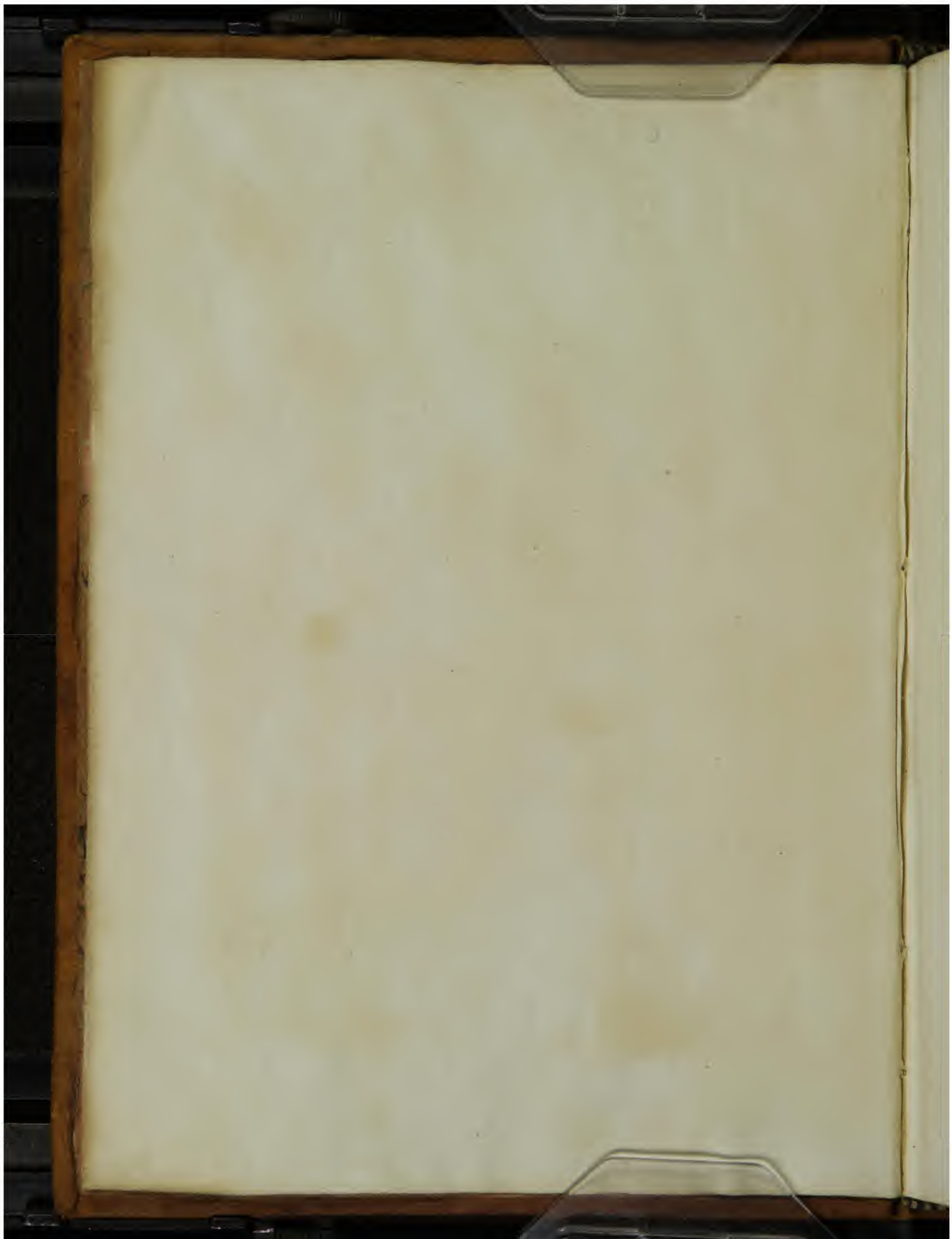
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.6.81

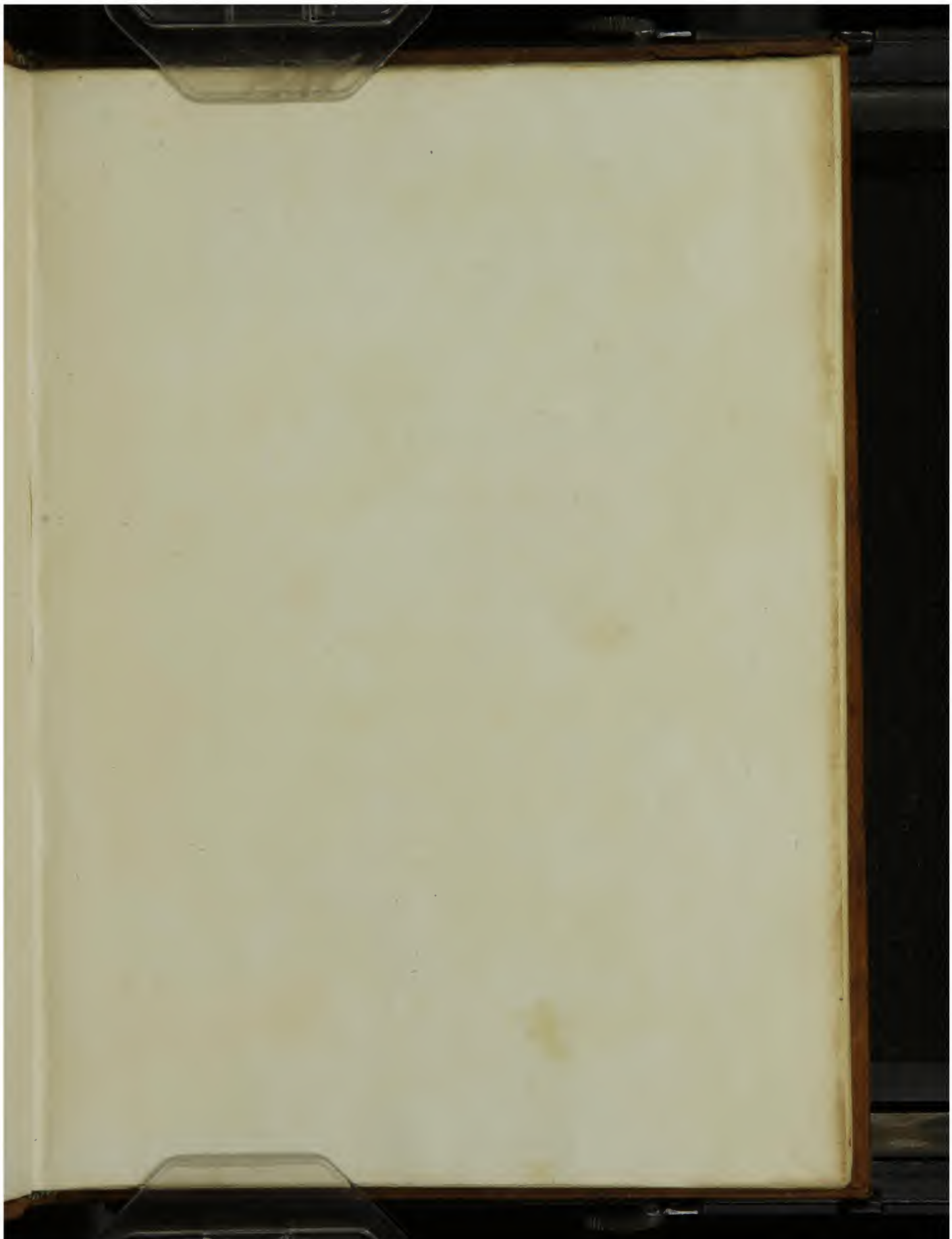


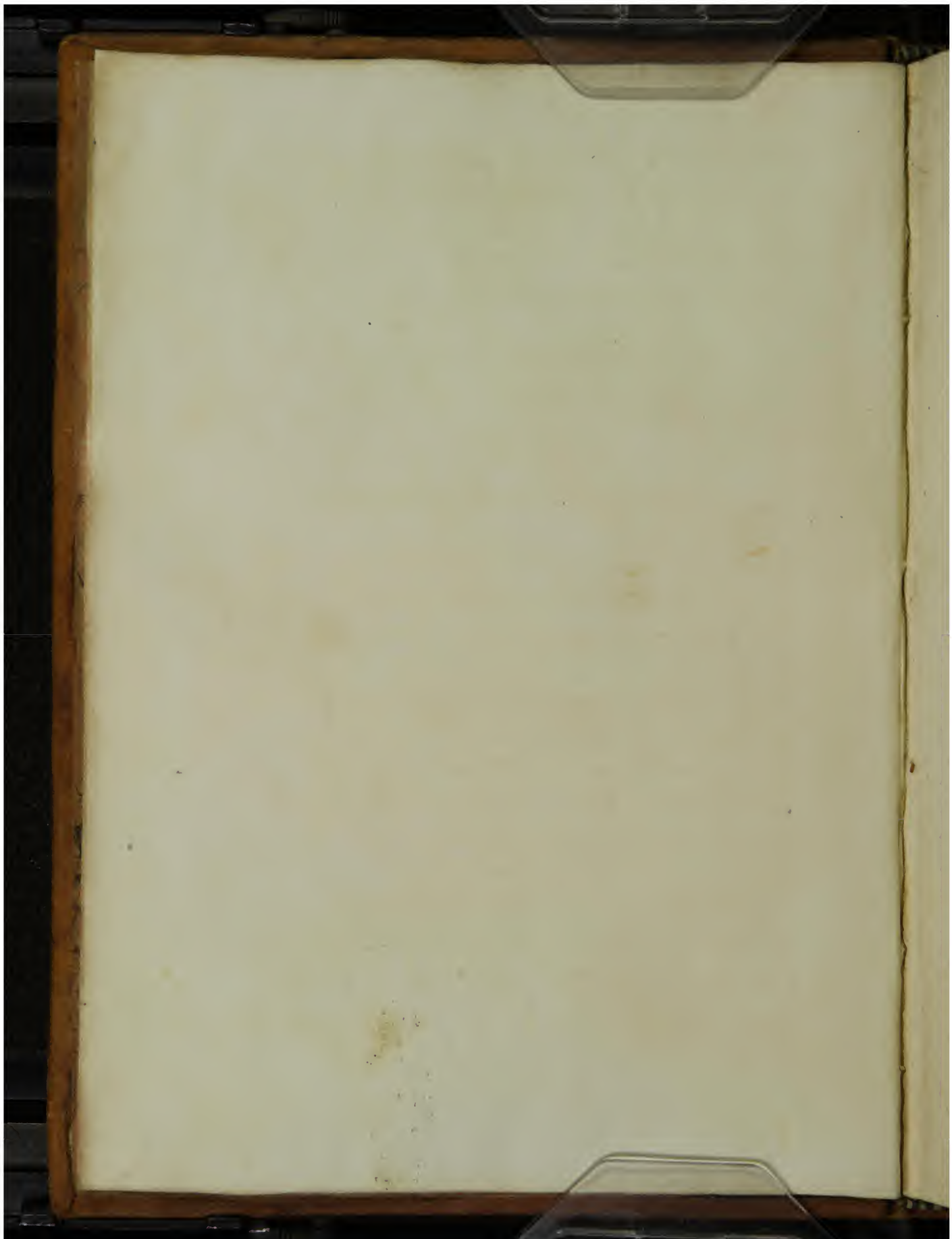
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.6.81











FRATRIS BAPTISTÆ Mantuani Carmelitæ
theologi ad clarissimum Equitem Dominum Lo-
douicum Gonzalem Hispanū diui Iacobi Galle-
ci commendatarium dignissimum in Robertum
Seuerinatem panægyricum Carmen.

¶ EMIDEVM Veteres insignia
facta poetæ
Meoniis usi fidibus grandiq; co-
thurno

E tenebris claram in lucem traxere canendo.
Propterea magni tumulum miratus Achillis
Pelleo genitore satus dum mœnia Troiæ
Littore sigeo laceramq; inuiseret urbem
O fortunatum iuuenem cui carmine dixit
Meonio dici tantoq; ad sidera cantu
Contigit extolli: fama; repellere mortem.
Sed tamen in sacros fors est minus æqua poetas.
Nam dum magna canunt heroum facta putantur
Vana loqui: quia uulgus iners et languida corda
Dum sublime nihil curant et segnia ducunt
Ocia uirtutis durissima pectora nunq̃
Cominus et fortes contrectauere lacertos.
Noctua phœbeum uisu non sustinet orbem:
Hoc etiam iouis armigero putat esse negatum.



Sic genus hoc ex sanguine suis quod uiribus impar
Autumat herculeos excedere iudicat ausus.
Credite degeneres animi: noctemque subite
Tartaream stygiique lacus terribilissima lustra
Lumine qui tremulo claros non cernitis ignes.
Nec quales habeat uirtus discernitis alas.
Quis lernae Nemaeque feram saltusque molochi
Quis domuit ceruam aripede? quis abstulit agnes
Vertice de lycii montis flammamque chimerae
Et quis semiferis iuga dicitur hospita monstros.
Oppressisse? fuit labor et solertia tanti.
Ampla quis ex uno confecit marmore tecta
Thraicio fundata solo: qua magna perinthus
Ante fuit: priscum mutauit heraclea nomen.
Ardua pyramidum quis culmina nubibus aequat?
Quis tantis ephesum templis? quis turre Canopum
Lucifera? libycas olim quis pressit harenas.
Mole iouis tanti? quis uicit amara zona fortem?
Quis lapidas: durosque truci lastrigonas ore?
Alpinum quis strauit iter? quis marmor aceto
Rupit et aeternis canentia saxa pruinis?
Hec facit assiduo sudans in puluere uirtus.
Quattuor in magno rerum primordia mundo
Secretis abstrusa locis ignotaque regnant:
Scilicet haec. fatum. uirtus. fortuna. deusque.

Iura deo maiora manent. cui proxima uirtus
Tertia fors fato. cui se fortuna ministram
Exhibunt: flammis uirtus durata geluq;
Fortunam fatumq; domat. dare sola triumphos
Et leuibus uectare rotis: intexere lauros
Frontibus et uiridi raptum de cespite gramen
Ipsa potest. fuluo lucentes are coronas
Signaq; partitur nualibus ardua rostris.
Et faciles myrtos ex sanguis pramia belli.
Hac monstrare uolens sua quanta potentia sacris
Plurima preteritis hominum sublimia fecit
Pectora sed nostro non usa minoribus auro
Viribus illustrem belli pacisq; Robertum
Protulit officiis: se seq; effudit in illum.
Ipse caput sacrum totamq; simillimus illi
Corporis effigiem. Casu si pingat apelles
Insignem clarumq; ducem uoluisse Robertum
Fingere: et exemplar ductum credetur ab illo.
Cerne uirum. uidem excelsæ quæ gloria fronti?
Quis capiti decor incano? quæ gratia uestit
Lumina? maturo quid maiestatis in ore
Fulgeat? extantes humeros pectusq; leuatum
Leniter et settofa toris porrectaq; cerne
Brachia neruorum solida compage ligari.
Præscia uenturi iussuq; excita tonantis

.A.ii

Tale duci natura decus largita fururo est.
Quā bene cristata recubant sub casside crines:
Quā bene sub torace sedent maiortia corda.
Non arata grauat uiridem lorica senecam.
Non ualidam grauis hasta manū: non ilia fulgens:
Ensis: et horrificum spargens romphæa nitorem
Cum rutilare truces conos adamantaq; summo
Vertice uiibrantes late diffundere flammæ
Aduersæ uidere acies trepidare uideres
Corda manusq; uirū: tremulaq; in strapede plātas
Stare loco nescire: ducis præsentia tanti est.
Sicut ubi libyæ per inhospita rura leonem
Iratum uidere feræ: si fidere cursu
Si tentare fugam nequeunt ante illius ora
Deposita ceruice iacent: regemq; fatentur.
Nec semel aut uno tantū fuit agnita uirtus
Ista loco: procul europam discurrit in omnem.
Qua premit aerias gallis in finibus alpes
Hyberno Cynosura gelu: qua murmurat æquor
Hadriacum: qua rura lygur saxosa colonus
Exercet mitesq; legit de collibus uuas
Thyrreno siculoq; madent ubi littora fluctu
Facta ducis celebremq; sonant ora omnia famā.
Quid referam uirides annos cū uenit in arma

Pene puer: patrui mores et sfortia semper
Signa sequens: teneras prima lanugine malas
Claudere fulgenti galea tum coepit: et armos
Delictis rigido positus circumdare ferro.
Sicut Marmarici soboles primæua leonis
Iam pendente iuba curuis ubi fortior ætas
Vnguibus et ualidis armauit dentibus ora
Stare nequit: cursuq; feras saltuq; fatigat.
Sic puer ut flagrans picena p oppida fulmen
Transiit: et celeri fregit tor mœnia marte.
Non maiora tulit uirtutis signa futura
Scypio: cum pauidis tranans pro ciuibus æquor
Attulit in libycam strages et funera gentem.
Quid repetam uictis antiqua pericula boiis?
Scit Dardanio Tanarusq; furēs Tanaroq; ppiquā
Eridanus nec non insubris flumina lambri.
Quid cum uix secum rapuit sua signa Iacobus
Aufugiens: erat ille tamen non segnis: et artem
Palladium doctus: sumptuq; acerrimus hasta.
Non marius Cimbrum maiori clade furem
Nec marathon fudit maiori turbine persas
Milciades quādo subitis congressibus hostem
Fregit: et ingentem sepeliuit sanguine campum.
Adde fluentinis pugnam pro ciuibus: adde
Flaminiū (poterit meminisse Bononia) martem

.A.iii

Ipse quoq; a gallis magnos sortitus honores
Militiam sub rege diu tractauit et arma.
Quis canat assumptos olim pro rege labores
Quē modo fata p̄mūt? quis parthenopæa p̄ arua
Flagrantes referat pugnas? mille oppida mille
Terruit excelsis positas in montibus arces
Postq̄ sidereo moriens Alfonsus olympo
Claruit: et magno cælum repetiuit honore:
Arnus et alphæ meminerunt humida Pīsa
Moenia cum patrio missus de littore miles
Daunius in tuscos magno ruit agmine campos.
Scit quibus immensum traiecit pontibus amnem
Luca uetus qualesq; dedit tuba martia cantus
Scit ueteris Lunæ tractus nymphæq; marinæ.
Cum ducis anguigeri stygio caput abdedit orco
Ulrici mors acta manu cum plurima creuit
Seditio fortuna grauem meditata Roberto
Perniciem uirtute nouos abigente tumultus
Et fraudes retegente deo delusa retraxit
Lora dolens: gemitq; dolos exire latentes.
Bis patriæ laturus opem: bis pulsus iniquo
Sidere: uirtuti saltem satis undiq; factum est.
Sēper habet uentos placidū quibus excitet æquor
Æolus: et nautis cursus fortuna secundos
Inuidet: et crebrum ferit alta ceraunia fulmen.

Sed magis excelsæ patuit solertia mentis
Cum seruire iugum Genuæ contriuit et urbem
Egregiam lygurum terra pelagoq; potentem
In pacem antiquam liberratemq; reduxit
Quam tamen ante graui patriæ subiecerat astu.
Hoc orbis miratur opus: superare uidetur
Id facinus tam grande fidem: sed uidimus ipsi:
Nec tantum liuor potis est abscondere lumen
Classica et armorum strepitus et cornua rauco
Irritata sono contortaq; sulfure saxa
Audiuere procul Cyrne Sardoaq; tellus.
Sicut ubi augustus celsa sub Leucade uictor
Agmina disiecit phario crepitantia sistro.
Non animis tantum fabios ualuisse trecentos
Qui patriæ uallum se se fecere: suoq;
Corpore clauserunt aditus hostilibus armis
Crediderim: nec te cōbusto Sceuola trunco.
Cum furor Ausoniam nuper mauortius omnem
Subuertisset: opes uenetræ fessumq; lababat
Imperium: uires italæ concordibus armis
In uenerum magnos simul exciungere tumultus.
Arma uiros fractasq; padus sub gurgite lato
Voluit adhuc classes: et adhuc tinnitibus aures
Ferrariæ tantis resonant calcata paludum
Stagna quibus uix ante fuit uia piscibus: altos

. A .iiii

Sub quibus irato nabat padus æquore pontes
Nec laudare satis possum: nec credere quẽ
Posse reor nisi qui tantis interfuit ausis.
Non melius rhenum cæsar Rhodanumq; sonantẽ
Edomuit: rapidum non sic augustus Araxem
Ferre iugum docuit: ripisq; adiungere ripas.
Heu quantos luctus illis quot saeua diebus
Funera sollicitæ raptò pro pignore matres
Accepere. ferunt arthesim per rura cruentum
Isse diu ripis toto moerentibus anno.
Ipse etiam uitreis qui pascua diuidit undis
Mintius accepta uariauit cæde colorem:
Sanguineumq; bibit mixto cum puluere rorem.
Solutus martis onus tanti furiasq; Robertus
Sustinuit: solus tantos compescuit ignes.
Nec tantum Cocles nec tantum Curtius umq;
Moliri potuit. ueteres sua sæcula laudent
Nostra suis etiam non sunt fraudanda trophæis.
Hic quãdoq; moras Fabii quãdoq; furorem
Cæsareum simulans uario stratagemate uictor
Italiae sese ingenti prefecit honore:
Communemq; hostes ipsi fecere magistrum
Militiæ nec eos puduit discedere ab armis:
Et pacem perere et palmam prebere Roberto
Credimus officiis olim longæua daturos

Signa triumphalem uenetos ingentibus arcum
Nam penes hos uiuit prisca uirtutis imago
Et ueteres æquant regnis crescentibus annos.
At nunc romanas arces gentisq; latinæ
Regna quibus quondam totus nō obstitit orbis:
Et uiolata sacri deffendit iura senatus.
Vultorem hunc omnes assertoremq; salutis
Asciuerē suæ .populi quos Brucia tellus
Quos garganus alit Marſi fortesq; sabini.
Et locri quos ut fama est inuisa tyrannis
Compulſit indignam bellis auertere sortem.
Et diomedei ciues Dauniq; nepotes:
Lucani calabrig; omnes: atq; hernica saxa
Vna omnes clamore uocant: unoq; Robertum
O re petunt. altis præruptæ collibus arces
Auxilium uento explicitis insignibus orant.
Ipse per hostiles latii modo fulminat agros
Parthenopē cumasq; petens. Cataphratta sequūť
Agmina. iam Clanium magnus iā pulsat acerras
Clangor: et ingenti trepidat campania motu.
I. decus Italiæ tantoq; accinge labori:
Præteritisq; nouam meritis hanc adice laudem.
Quam delere sequens annis labentibus ætas
Nulla queat: quæ coelo ipso scribatur et astris
Parce tamen miseris: nec te fortuna superbum

Efficiat: casu uirtus dominetur in omni.
Sed quibus antiquæ laudis te heroibus æquem
Ausoniae custos et sæui gloria martis
Nescio. nam paucos horum syncera coronat
Fama uel unicolor probitas sed crimine uirtus
Multotiens offensa cadit: mutatq; colorem
Virgineum. ceu cum terrenam Cynthia nubem
Intrat: et ammisso perdit sua lumina phæbo.
Cæsar ut edomito laudem feliciter orbe
Sic meruit summum uiolata turpiter urbe
Dedecus: atq; fauis taxos iniecit amaras
Adde q; e magni templo iouis impius aurum
Sustulit: et patrio maculauit sanguine dextram.
Tu uero patriam seruas: limenq; paternum
Exulibus reddis quos non sententia legum
Sed liuore furor tinctus fugat herculis instar
Ad commune bonum genitus. Tu templa deūq;
Eximis oneras donis. labentia multo
Restituis delubra situ. tua dextera nulla
Cade madet. fuluumq; tibi non impat aurum:
Hanibali uero clades preconia nostra
Magna ferunt. sed fœmineis qui uicerat omnes
Vincitur illecebris: partosq; offuscat honores.
At tu blandiciis rigidum muliebribus ensem
Et celeres preponis equos: ignaua perosus

Ocia continuis robur sudoribus auges.
Sed neq; tu libycā miti sub pectore claudis
Perfidiam: Tu namq; fidem tu fœdera seruas.
Decolor emathii regis canit India nomen
Perpetuum: sensit celebrem Taprohana famam
Terra iacens noctes ubi sol facit igneus æquas
Sed tamen ille graui quotiens erat excitus ira
Læta cruentabat turpi conuiuia cæde:
Atq; furens aliquem comitum mucrone petebat.
At tua tam grauibus non æstuat ira procellis.
Nam subitos innata premit prudentia motus:
Et cito fideream spargit clementia frontem.
Vnus adest cui te similem tua lactea uirtus
Efficit: et nulli probitas obnoxia culpæ.
Scypio: qui tanto felix cognomine nunq;
Criminis illustres maculauit labe triumphos.
Fama facit uos una pares: uos unus honesti
Iusticiæ uos unus amor: par cura pudoris.
Vna gubernandi celebrat solertia martis.
Adde q; ille mori pauper q; uiuere avarus
Maluit: abiectis opibus seruiuit honori:
Mancipium uirtutis erat: quæ summa putatur
Solaq; libertas: sunt uincula ferrea mores
Indomiti: mentesq; iugo scelus arcet iniquo.
Te quoq; Pompeio patriæ pietatis et æqui

Suadet honor cōferre: uetat gratie funeris omen.
Si te militia plures et rebus agendis
Aequiperant prisci lectis annalibus æui
Religione parem tibi non offendimus ullum.
Tu mare tu siculos fluctus et limen Acestræ
Alcinoiq; domos regnum phæacis Olyssi
Phæbeam tu naue Rhodon petis atq; Cythera
Carpathio prætenta mari persæaq; saxa
Tristis ubi Andromade mōstris obiecta marinis
Fleuit: et æquoreo Christi præsapia cursu
Quæris ut horrendi uideas caua saxa sepulchri.
Nec contentus eo Nilum et memphitica regna
Transis: et immites arabum progressus ad oras
In iuga uenisti longo panchæa labore.
Cinnama per campos illic et tura leguntur:
Illa niger Nabatheus arat felicia rura
Et legit ex multa spirantes arbore fucos:
Mox iter ad sancti prærupta cacumina montis
Vertis ubi duro stilantes marmore guttæ
Diuinum testantur opus: quia languida morbos
Membra fugant attacta graues, hinc uirginis ingens
Gloria cyprigenæ totum uulgatur in orbem.
Te maris et terræ fecere pericula sacrum
Hoc iter iste labor summo te ascripsit olympos:
Nec finit hostiles in te fauere cateruas.

Quare age romuleos dux fortunate penates
Et latias tutare domos: succurre tuorum
Casibus: et miseros siculis a finibus audi.
Vt postq̃ domito florens uictoria regno
Te reducem nobis dederit cum laude triumphū
Accipiens curru uenias inuectus et auro
Splendidus. et niueos uideas sudare iugales
Axe sub aurato sparsis cādentibus alta
Circum colla iubis gressusq̃ audere superbos
Sed frenis parere tamen legemq̃ magistri
Composito seruare gradu. Descendet ab alto
Limine solenni pompa plæbisq̃ patrumq̃
Cinctus et albenti gradiens in ueste sacerdos
Maximus immēso magnum decus addet honori.
Nec tarpea tibi rupes sed summa perentur
Limina sidereo posuit quæ Roma tonanti
Clauigeroq̃ patri: uentis ubi cymba secundis
Nauigat in tutos spumosa per æquora portus.
Roma coronatos passim per compita funes
Ducet et extenso claudet uelamine cœlum
Per celebres aulæa uias suspendet: et omnis
Vicus odorato late spirabit amomo.
Tum tuba pacificos cantus alternaq̃ reddet
Carmina partitis uicibus tunc tibia dulces
Ad numeros inflabit ebur: totoq̃ sonabunt

Aethere plaudentes populi sonus omnibus idem
Latitiae confusus erit ruet undique magnum
Multisonae pelagus turbae. tibi gestiet omne
Limen: et ex alto spectabunt culmine matres.
In uultus conuersa tuos suspensa manebit
Roma diu. talem prisci uidere triumphum
Paulus ubi antiquos macedum popularus honores
Alta catenatum tulit in capitolia regem.
Sic precor has olim liceat mihi cernere pompas
Et cantare tuas maiori carmine laudes.
Nos tibi uiuenti tantos debemus honores
Sed uitae maiora manent te dona futura.
Quae dum flagranti cuperem cognoscere uoto
Orassemque diu superos arisque dedissem
Candida cum gemitu lucentibus orgia flammis
Ipsa nec ambiguis tandem monstrata figuris
Et miro sunt uisa modo. dum palladis humor
Pasceret ardentem lychnum suspensa tenebam
In multam uigilans noctem uix lumina somno
Aspergente graues latheo flumine sensus.
Siue sopor seu mens excessu capta profundo
Egerit hoc tolli in magnam sum uilus olympi
Sublimemque dei patriam: quo nubila nostram
Nulla ferunt noctem. coelesti lumine uirgo
Circumfusa caput sacrum: frontemque serenam;

Cui fulgens insigne rotæ. cui lucida nubes
Ex humeris prolapsa pedes currebat in imos.
Multimodisq; fluens sinibus crispabat amictum
Qualeni nulla potest hominum solertia filo
Texere nec uiuos imitans pictura colores
Fingere. dux erat ista mihi: duxitq; per orbem
Aethereos magni monstrans miracula mundi.
Dum procul a terris quantum se tollit in altum
Pelion aut magni uertex sublimis olympi
Per tenebras noctis mediumq; per aera nobis
Esset iter quædam pallenti corpore formæ
Ora quibus succensa: leues in tergore pennæ.
Vnguibus harpyis similes sine uoce leuarunt
Ingentes alas: rapidoq; abiere uolatu.
Sicut cum magno palcentes agmine corui
Si subito uenator adest nigrantia tollunt
Brachia: et extento fugiunt per inania collo.
Territus heu quænam uirgo teterrima dixi
Turmatim uolitant tenues simulacra per auras
Hec referens ibam lateri confertus et armo
Virginis ut puidi latitant sub matribus agni
Cum truculenta feri uidere lycaonis ora.
Tum uirgo duce me nulla formidine pectus
Frigeat. hæc nostro fugiunt exterrita uultu
Agmina. Sunt animi tristes quos expulit olim

Sedicio primæua: tenent hanc æris oram
Perpetuo damnata gelu tenebroſaq; regna .
Hæc loca ſunt ubi Vulcani longa uia uetuſtas
Credidit arma ioui trifidūq; excudere fulmen .
Hic notus hic boreas habitant: hic horrida grādo
Hic ſonat horrendum tonitru. nubesq; per atras
Fluctuat: hinc ibres: hinc nix hyberna per alpes
Expuitur gelidoq; ſolum circundat amictu.
Pars terræ uicina magis canente pruina
Et lachrymis uitrei roris ſtillantibus humet.
Altior hic per quem ferimus ueſtigia tractus
Aeris ætheræ ſentit contagia flāmæ
Ardeſcitq; magis ſtellis ſorbentibus iſtuc
Ex ima tellure uapor ſublatus ab igni
Corripitur. uarioſq; facit ſplendere Cometas.
Hic bolides: longa q; trabes: Xiphia q; Docia q;
Hic pogon crineſq; micant: et acontius ardor
Atq; alii ſicut diuerſi uultibus ignes
Sic quoq; diuerſa ſortiti nomina uoce.
His deus ingentes rerum predicere motus
Venturoſq; ſolet terris portendere caſus.
Sicut præterito chalabros cum terruit anno
Fulgor: et ignitis ardens mucronibus aſtrum.
Mox proferre caput tanti cœpere tumultus.
Et teretes aiare tubas: bellumq; per omnem

Ausoniam: et latium Thibris potare cruorem.
Tunc ego per rapidos uirgo mihi transitus ignes
Esse potest impune: leues si corpora flammæ
Sic terrena cremant: uirgo rarissima dixit
Flamma nec exurit nec dissipat ore tenebras
Ni congesta uoret terrenæ pabula molis.
Ast ubi siccato uires in corpore traxit
Vrit: et illustrem uestitur lumine uultum.
Hæc ait: et celeri flammam tranare meatu
Cœpimus, at postquæ raros superauimus ignes
Constitit. et summo terras monstrauit ab axe
Sic memorans. Campos humiles pontumque liquet
Despice conuerso regna ad mortalia uultu.
Aspice quæ breuibus spaciis humana coegit
Tecta deus. terram pelagus pene occupat omnem
Aequorei spaciola greges maioraque longe
Regna tenent. in claustra homines angusta redacti
Tam magnos agitant tam paruo in pectore fluctus.
Illic tota iacet quam si quis sanguine fuso
Sortitur bene credit emi peritura diebus
Gloria uenturis. Romæ quam totus honorat
Orbis ad extremos nomen non transmeat ortus.
Illis tot cædes hominum tot funera campis
Tot lachrymæ tot uoce sonant suspiria tristi.
Si genus humanum saperet: nec inertia tantum

B. i.

Illecebris captum uitæq; fugacibus annis
Corpora curaret. labentia regna lutumq;
Casurasq; habitare domos et uille pueret
Hospiciū quod cuncta sinu cœliq; marisq;
Purgamenta legit: tristes ubi sidera casus.
Assiduasq; pluunt infesto lumine mortes.
Cerne ait: et raras intercurrentibus undis
Monstrabat terræ maculas: et euntia circum
Aequora: quæ multis supereminet undiq; tellus
Orbibus: in plures populos diuisa: genusq;
Multimodum: stygiis etiam sub manibus inquit
Esse domos: quæ cum nos aere somnus opaco
Sopit habent phœbi radios passimq; per urbes
Exercent operas ciues per rura coloni.
Nos illis homines tantum quæ uidimus ipsi
Credimus esse locis sed et hi qui tartara subter
Arua colunt uestras inquit sub fluctibus altis
Nare putant terras: illis contraria certe
Sed nō alta magis semper uestigia fertis:
Nam neq; uos illis illos neu credite uobis
Esse superpositos: Spatiis æqualibus æther
Vndiq; circūfert immotis axibus astra.
Nec pars una iacens infra pars altera supra.
Vndiq; terra subest cœlo: cœlum undiq; sursum.
Aspice iam curuum triuiæ superauimus orbem.

Ipsa sub humenti modo fert uestigia cancro:
Iam terras rerabit aquis: iam nubila coget.
Vix ea finierat, subito conspeximus atram
E pelago nubem tolli: mox frigidus aer
Intonuit uentis et tempestate sonora.
Visa prius cæca latuit calligine tellus.
Alius apprehenso me preuia traxit amictu.
Hic sonus: hic ingens moto concentus olympo:
Et procul audite mira dulcedine uoces
Lataq; suspensam rapuerunt carmina mentem.
Tum mihi dux tolle arrectis os auribus: isto
Perpetuum præana deo modulamine cælum
Rèddit: et æterna concordant sidera laude.
Nullus ibi fato locus est tristiue senectæ
Hoc cæleste melos annis mordacibus obstans
Effugat ex sanguis rugas: hæc tanta uoluptas
Non subiit mentes hominum non impulit aures.
Hi sunt æthereæ campi regionis: ad ortum
Verte acies: clarosq; uide terræ immemor orbès.
Aspice quam claro graditur Cyllenius ore
Qui minor apparet uobis: iam surgit: et ipsum
Iam serēs indiq; uident. Quis lucidus inq;
Ille nitor: cui se croceis aurora capillis
Copulat, et tenui lustrat iam lumine terras!
Quam lato splendore micat: q̄ grata uenustas

b.ii.

Ore sedet. tremulam dum spargit in æquora lucē
Emicat et pulchro gaudet sub sidere pontus.
Hæc uenus est iquit mea dux hæc flāma benignū
Porrigit in terras clementi luce fauorem.
Et nunc herbiferis rorem disseminat agris:
Nunc aperit flores d' pastaq; gramina campis
Restituit: tenuesq; pluit per pascua nimbos.
Cur fugit in calpen dixi cur fluctibus altis
Fertur ad occasum pelagus: nec pellitur euro?
Luna uehit secum pelagus respondit et orbe
Iam cadit ex alto: latius iam iam occidet oris.
Et remeare fretum: retroq; impellere magnam
Cum sonitu molem undarum spumamq; uidebis
Vorticibus ferri rapidis et currere in ortum.
Rarus enim pulsus claret iam nubibus aer.
Lunaq; per claram diffundit lumina noctem
Terminus hic tenebris: sterilem nō altius umbrā
Terra leuat: nigros circūfert pallida uultus
Oraq; perpetuo refugit titania gyro.
Et modo sub pedibus suprema cacumina nostris
Erigit: et medio terras nox humida cursu
Iam tenet: eos surgens aurora colonos
Excitat: et lucem cantu prenuunciat ales
Hesperii cœnas ineunt: ipsiq; britanni
Pinguibus incipiunt hilares accumbere mensis.

Aspice q̄ lato sol circumplectitur ore
Oceanum terræq; solum: fugit undiq; lato
Margine: sed primos iam latior exit ad ortus.
Qui mundi nesciret opus succensa putaret
Aequora et ingenti Neprunum ardere camino.
Lumen ab occasu sensim submittit in ortum
Auroram ueneremq; sequens. Quæ incendia dixi
Tanta procul uideo flammis ardere cruentis
Ille inquit Mars est astrum crudele nocensq;
Terrigenis semper morbos et bella minatur.
Iste per ausoniam bellis ardentibus omnem
Sxuit: et indomito ciet undiq; bella furore.
Quod nisi nos diui quibus hæc mortalia credit
Regna pater ferremus opem: dudum itala tellus
Heu. miseræ cedis grandes ploraret acervos.
Sed mihi magna mei cura est studiumq; Roberti.
Quotidie bellis illi comes omnibus adsum:
Et cui non possum uulnus prohibere salutem
Restituo: deus ista meæ dat munera curæ.
Et modo mortali furiosa per agmina uultu
Nunc nebulis inclusa feror: duco atq; reduco
Incolumem. Nuper frigii de faucibus orci
Illius egregiam sobolem cui martius ardor
Ignifera glandis malas traiecit et ora
Eripui: medicaq; manus et pinguis oliui

B.iii.

Pharmacō applicui q̃ adhuc mea marmora sudāt
Iam sua ligna Charon gaudens ex æquore nigro
Appulerat ripæ: contōq̃ innixus acerno
Expectabat hians miseram tristemq̃ rapinam
Suspice pacificos ignes placidumq̃ nitorem
Iupiter est depone metus. affabile sidus
Et sacrum uenerare iubar. fulmenq̃ trifidum
Neu metuas: alios clemens hic mitigat ignes.
Quāuis tantus eat: tantoq̃ effulgeat ore
Si tamen accedas placidis te colliget ulnis
Sed caue uulnificam falcem sidusq̃ malignum
Quod palleretides tristicij albescere plumbo.
Hac uia sit: mœstiq̃ senis ne sidera tangas.
Venimus in campos flammis ubi millibus æther
Ardet et obliquo fulgent animalia circo
In boream conuersa caput. Quir sidera dixi
Clara micant? quis tot cœlum fulgoribus implet?
Dantne uel accipiunt ignes aliunde coruscos?
Dixit ad hæc uirgo. cœlis essentia simplex
Densior est ignis: flamma quoq̃ densior aer
Aere neptunus. cœco iacet infima fundo
Terra humiles sortita locos: ubi densior orbis
Sole percussus splendor uibratur: et astrum
Dicitur. at rari penetrantur lumine tractus:
Non abeunt retro radii. Qua plurima iunctis

Limitibus coeunt in eodem sidera limbo
Lacteus efficitur circus: qua lactea fingunt
Vbera iunonis tortos fluxisse per arcus.
Prospice. iam toto pontum sol deserit orbe
Et cum sole caper recto se tramite tollens
Surgit: et ex undis cornu procul erigit altum.
Ausonia iam prima dies: iam summa relucet
Culmina gargani: iam lux discriminat agros.

Vis mouet hos orbes uirgo: quis teperat inq̃
Tanta molis iter? campis ego semper ab imis
Suspiciens tanti motus cognoscere causas
Iam pridem uolui. tales dedit illa loquelas.
Aethere ex mentes quae corpora nulla nec artus
Accipiunt magni uisu subiere tonantis
Munus id: a prima cum fluxit origine mundus.
Nec labor est illis labor hic sed summa uoluptas.
Cernis ubi phoebus summum iam porrigit orbē
Perpetuae sedes animis motricibus illic.
Sed propera. nives uidet aurea cornua tauri
Praecipiti sub fronte hyades a clune coruscant
Pleiades uernae. Nobis iam circulus alter
Scanditur. hunc alius curuato limine cingit
Signifer: aut nullae pingunt animalia formae:
Nec uarios usq̃ stellarum suscipit ignes.
Lucet. n. glaciemq̃ refert utrumq̃ colore:

B. liii.

Crystallicq; tenet nitidos cum nomine uultus.
Hinc sua cœlestes sumunt exordia motus
Hic alios secum magno molimine uoluens
Raptat: et in boream lentis declinat ab austro
Passibus: et retro sua per uestigia fertur.
Vltima iam nobis regio flammantis olympi
Panditur. et summi monstrat se regia cœli.
Suspice non solis radios non sideris ignes
Sed totum flammis circumlambentibus orbem
Surgere in immensam tam uasta incendia lucem.
Obstupui: sanguis uenas et anhelitus ora
Deseruit. si rot quot sunt modo sidera cœlo
Conueniant soles magno par lumen olympo
Non pariēt: tantum mortalia lumina cōtra
Non potuere iubar tolli: Contagia uirgo
Corporeæ molis dixit tua pectora tardant
Et fragiles ebetant sensus: ubi liqueris artus
Nō ferret hæc ingens ullum tibi flamma pauorē:
Pone metus: aude tantos te inferre per ignes
Fide mihi. illæsum summo te culmine sistam.
Hæc ait: et celsam subito me traxit in arcem.
Hic pater immenses regio latissima campis
Plusq̃ noster eat uisus. si dicere fas est
Fine caret. tellus ipsi collata sepulchrum est.
Et cœco spelunca sinu: quam lubricus humor

Et cœnosa palus diro contristet odore.
Nil maius naturapotest: dū conderet orbē
Hi regni caput hic mundi deus esse cacumen
Instituit: spacium fulgor per mane uagatur
Quātum non oculis q̄tū nec mente uidemus.
Dux oculos defixa solo paulumq; morata
Cerne ait: agnosco magni uestigia Pauli.
Hoc olim stetit ille loco: cum lumine captus
Deposuit saxum uirus: squammamq; draconis
Exiit: hac iter est ad nostri limina regis.
Accelera. latus illos procul aspice campis
Innumeros hominum cœtus per florea prata
Ferre coronatas uario diademate frontes.
Et fulgere togas auro gemmisq; coruscas
Scintillare manus. hilariq; incidere uultu!
Hi sunt purpurei reges qui sacra deumq;
Præposuere opibus: quos detestanda libido
Imperii non crudeles non fecit auaros.
Si tamen aut turpes maculas post fata tulere
Aut iniucundum terrenæ fecis odorem
Sub frygiis lauere uadis: nam flumina quinq;
Has scelerum labes et regna chatartica soluunt.
Ille ferens mitem toto prior agmine uultum
Imperii quondam partem romanaq; regna
Viuus adhuc cessit Christo: generiq; futuro.

Propterea deus hac illi latissima regna
Et toto maiora solo concessit. et ipsum
Regibus his prefecit: eunt spaciofa per arua
Maxima cum dulci miscentes gaudia rifu.
Ecce gradus in nos omnes et lumina uertunt.
Accelerant: Tantos unq̃ non uidit honores
Roma potens: Viden ad leuam qui lumine claro
Regales prefert animos. hic parthenopeus
Nuper tenario ueniens Alfonsus ab orco.
Magnanimæ faluete animæ: faluete magiftri
Bellorum quondam: quos et terrenus honorat
Orbis adhuc: tantæ ne meo prestare coronæ
Obfequio quicq̃ potero? sermonibus iftis
Compellauit eos uirgo: Tum parthenopeus
Curuato cum fronte genu fic ora refoluit.
Aetherei fplendor rutilans et magna fenatus
Gloria cœleftis patriæ quæ limen emifit
Sanguine: cui digitos deus et caput obligat auro.
Cui uiuens addictus eram. parere parati
Venimus: ut dignos mēitis reddamus honores.
Sed tamē hic nōstros q̃snā nouus aduena campos
Tecum adiit: uiuis ne patent empyrea regna?
Tum fic orfa loqui uirgo. Rex maxime quondā
Magnanimiq̃ fator regis: nifi noxia primus
Mala parens fregiffet erant hac peruia uiuis.

Regna. sed infelix legem scelus attulit istam.
Attamen omnipotens cui uult pater atria pandit:
Nec leges aditus omnis clausere: nec ipsum
Latorem uincire queunt. De limine pulchræ
Venimus italix: magnos ubi sæua tumultus
Arma parant. uexatq; tuos sors dura nepotes.
Namq; tui proceres regni communibus armis
Dum mutare iugum longoq; exire laborant
Seruitio. bello illustrem duxere Robertum
Littore de ueneto. Sors est incerta futuri.
Sic mea dux: heros animo non pertulit ægro
Sed placido sic ore sonat. Nos æquora quondam
Vertimus et miseras nimium uexauimus urbes.
Pœnituit: poenasq; dedi. Phlegetonte sub alto
Arsimus: et longos ignem portauimus annos
Scit qui uinctus erat lateri Franciscus eodem
Sforcia supplicio quotiens plorauimus una
Blandimenta. dolos. furias et plurima uitæ
Crimina preterita. sed nos clementia patris
Atq; tuæ iuuere preces: me nulla cupido
Sollicitat regni: tales cum corpore curas
Exuimus. certent ipsi uideantq; nepotes
Quid leges et iura uelint. ardentia manes
Expectant quos precipites in tartara mittant:
Quos in uincla ferant: cui ferrea uerbera possint

Intentare truci instantes crudeliter ore.
Viderit hæc cui flamma potest ea sæua nocere.
O utinam q̄tas regni mea pignora curas
Iusticiæ tantas habeant: tum firma manerent
Sceptra: nec infesto resonarent classica cantu.
Sed regni iactura minor. pietatis et æqui
Maxima. diuitias aufert et regna uetustas
At uirtus æterna manet: sequiturq; sepultos.
Bella gerant ipsi: uincant quibus ætheris alti
Faueret iþerium. generi meliora rogabo
Fata meo: sortemq; ferant patientius omnem.
Sic ait: et cõmites nutu assensere loquenti.
Tum mea casaream uertens in lumina frontem
Sfortia progenies pacem Franciscus et arma
Doctus: et illustres inter uirtutis alumnos
Inferior nulli dixit Cum ueneris illuc
Quisquis es ad nostrum qui tam feliciter orbem
Aduenis insignẽ iubeas saluere Robertũ:
Ille mei splendor generis: tantoq; nepote
Lætor adhuc. uidi casus uidi illius omnem.
Fortunam miserans: sortem iã uicit acerbam
Et potuit grauib; fatis obsistere uirtus.
Ille meos priscum non aspernatus amorem
Seruet ut ante meis gereret cum strenuus arma
Auspiciis dulces mecum dum uiueret annos.

Viuat: et huc animi curas iam porrigat omnes.
Sic ait: et uersis ibat iam passibus agmen.
Cumq; recedentem coniecto lumine turbam
Prosequor admirans uiden huc cui plurima mēto
Canicies dixit: Virgo? bizantia sceptrā
Gessit et immensas tulit in compendia leges:
Iustini genus egregium: Theodosius illi
Iungitur: et dextro leuū latus applicat armō
Qui sequitur Traianus erat: quem traxit ab ūdis
Tartareis magni deus ad suspiria uersus
Gregorii. tantum pietas seruataq; semper
Iurā ualent. hi quos hederis lauroq; uirentes
Cernis idumæa signari pectora fronde
Godfridus Caliphæ domitor qui regna recepit
Usurpata diu: solimaſq; ascendit in arces
Turbinē cum magno. Veneti dūcis inclyta proles
Et sacer in tanto primos Adamurus honores
Agmine sortitus. nitidis Boemundus in armis
Clarus adhuc. Vgo maghus. geminiq; Roberti.
Hi simul adiunctis coiere in pralia castris
Per Nicomedis agros opulentaq; regna Nicæ.
Perq; lycaonios adierunt Reblata campos
Reblata quæ primos Petro concessit honores
Anthiochi cum iam muros et nomen haberet
Cappadoces. Tyriasq; domos Sidona potentem

Sub christi misere iugum. Si uicerit hostem
Sceptraq; Parthenopes parere coegerit urbi
Romuleæ longi cum meta recurrerit aui
Hæc in regna feram tota cum prole Robertum
Diuorumq; choris addam. gaudebit; et alto
Corde redundantem diffundet in ora uoluptas
Laticiam: cum se circum sua pignora cernet
Ire per elysium; terras oblitus habebit
Cæstra per æternas gradiens: heroica laudes.
Dixerat. his paucis ego longa silentia rupi.
Pande mihi nisi scire nefas. ubi rector olympi
Quosue lares habitare solet: nam credimus ipsū
His altis errare locis: cælumq; tenere:
Dux mea subridens supra deus inquit et infra
Aethereos orbes habitat: sub sole sub aura
Sub tellure later: sub dite: sub æquoris unda.
Omnia plena deo: nam sicut tota per artus
Corporeos mens una subit sic unus in una
Mundi mole deus: mundo tamen amplior ipso
Tendit in immensum nulloq; includitur arcu.
Sphæra deus uiuens: centri tumor occupat omne
Curuatura locum nescit: defluxit ab ipso
Orbis: et in magno quicquid concluditur orbe.
Nec durare potest quicquid nisi porrigat ipse
Auxiliatricem clementi numine dextram.

Vna tribus uirtus unum tria numina numen.
Hæc nouisse satis debent arcana taceri.
Iam christi natalis adest: cœlestia magnos
Agmina conuentus celebrant: discedere tempus.
Tunc ego: Mene graues iterū descēdere ad ūbras
Mene domos iterum luteas iterumq; labores
Ferre iubes? ah me tali ne deice regno
Dux mea: per superos oro per magna tonantis
Sceptra: per hos liceat tecum mihi degere campos
Si mortis me dura uetant et ferrea iura
Quid moror? hi fragiles artus in frustra secentur.
O decor o campī dulces o gloria cœli.
Quid mirum si ad regna minus terrena reuertī
Felices animæ cupiant? Dum talibus oro
In lachrymis nabant oculi. tepidoq; madebant.
Rore genæ. dulces urebant pectora flammæ.
Et suaui mœrore labans uix ægra ferebat
Membra genu: uotisq; diu flagrantibus arsi.
Tum uirgo. quid si patriæ tibi tota paterent
Atria cœlestis? uultu si numen aperto
Si solum magni uideas atq; ora tonantis?
Te tua regna uocant: iterum te terra reposcit.
Hoc spoliū mortale lutum est. mortalia condes
Membra solo: fecemq; suis cum sordibus istam
Ante dabis tumulō q̄ cætera cernere possis

Et nostras habitare domos. Si uilibus inq̃
Me spoliem membris iter hæc in regna patebit?
Non ait ætherea nisi quos ex arce uocamus
Huc ueniunt. heu me miserum quem tristia dixi
Fata uocant: iterum uentos patiemur et imbres.
Solicitosq; dies et lamenrabilis æui
Durius exilium: si me tam dulcibus oris
Eiicitis: saltem liceat precipere uitam:
Mecum oculos pigra q; manus et inertia crura
Ferre sat est. hic singultus hic ipsa relinquam
Corda: meas istinc saltem ne excludite curas.
Ibo igitur: totosq; dies in funere ducam.
Parce metu dixit uirgo. tibi proderit huius
Lucis amor uidisse sinus et limina olympi.
Te minus interea uitæ contagia lædent
Mortiferumq; scelus: nec te tua fata grauabunt.
Et quotiens me cunq; uoles non uoce uocabis:
Velle sat est. adero. Nosti quos ante fauores
Præstiterim: posthac magis experiere secundam.
Hæc ait: et tenuem subito discessit in auram.
Tunc sopor aut aliud fuerit quodcūq; soporis
Ora ferens grauib; mihi salutia pectora curis
Liquit: et amissi damno tristabar olympi.
Iam superest ut te bellorum maxime ductor
Admoneam non esse tibi consortia tantæ

Aspernanda domus: facilem tutamq; ministrat
Hæc in regna uiam pietas et sacra nitenti
Religio uestita fide: cultuq; frequenti
Dona deo diuisq; omnes congesta per aras.
Hoc quoq; non nostri tantum docuere priores
Qui Christi lauere suos in flumine crines:
Verum etiam qui uana sacris idola profanis
Et fragiles coluere deos. Post cimbrica bella
Barbaricus templum .spoliis predamq; recenti
Struxit: et optato Marius sacrauit honori
Bacchus ut eos uictor penetrauit ad indos
Primitias præ superis et magna dicauit
Dona Ioui: prisca frondes in templa ferebant.
Primus hic et spoliis aras cumulauit et auro.
Scypio cui nomen deuicta Numantia fecit
Templa dedit superum patri: Marcellus eidem
Gallorum ducis exuias. Agrippa superbis
Porticibus: grandiq; deos testudine clausit.
Innocuæ paci molem rex Flauius altam
Tullus ab albanis rediens saturnia templa
Condedit. at Scaurus menti: post arma Camillus
Gallica delubrum famæ. Sed maximus omnes
Constrantinus auos uicit: tot templa per urbem
Tot templis sacrauit opes: uasa aurea: gemmas.
Signa: sacras uestes. Casias et balsama cultris

C.i.

Marmoreis incisa .crocos. et cinnama ab orbe
Vecta peregrino. Sic te quem longa coronant
Proelia; cui summam toriens uictoria laudem
Præstitit: in superos gratum memoremq; tonantis
Esse decet. Sicut ueteres iam laudibus æquas
Militiæ; sic te facias pietate priorem.

FINIS.

Explicit panegyris in Robertum Seuerinatem.

FRATRIS Baptiste Mantuani Carmelite theolo-
gi ad magnificum comitem Andream Bentiuo-
lum sexdecimurum Somnium romanum.

AXIME iustitiæ cultor: qui
m clara parentum
Facta nouis uitæ meritis et ho-
noribus auges.

Vos quibus est diuum dono concessa potestas
Felsinæ gentis patriæq; tenetis habenas.
Ambiguos rerum casus artemq; dolosæ

Sortis et ingenium fallax deprehendere fas est.
Ver non una dies non una reducit hirundo
Sic neque solertes brevis experientia rerum
Fert animos: uigilans prudentia surgit ab usu
Multiplici: sicut de mille coloribus iris.
Hac sine nil tentare boni nihil utile rector
Consultare potest. & quas prudentia leges
Et placida pacis mores componit: et omnem
Militia martisque uiam: parit ipsa triumphos.
Ipsa giganteas uires prostrauit et altum
Demolita caput solymo Dauida iacentem
Sustulit imperio: et regni decorauit honore.
Propterea a magno tantis Agamemnone curis
Nestor ab Adrasto uates quem prodidit uxor
Quaritur: in phrygios astu cordatus Olysses
Plus potuit quam Marte ferox et uiribus Ajax.
Euentus igitur rerum causasque tueri
Atque uices uarias et caeca pericula sancti
Est rectoris opus: quo se patriamque salutem
Seruet: et ad fragilem ueniat cum laude senectam.
Id meditans extrema ducem quae fata Robertum
Oppressere canam: trepidaque horrentia noctis
Somnia lugubrem quae predixere tumultum.
Taliter humanas deus ad caelestia mentes
Contemplanda uocat: terramque infestat ut altum

C.ii.

Aetherā quæramus: rōne carentia pronō
Quæ uultu pascuntur humum: mortalia supra
Nil sperare licet: nobis domus ultima cælum.
Nec minus est dæmens rerum qui in uortice tanto
Vult requiem q̄ qui ī medio putat æquore portū.
Sed iam mœsta grauem referant insomnia casum.
f Igna molorchei fugiens accensa leonis
 Sub q̄bo occurſū triuix īdignatus et ūbrā
Palluerat Titan curru pulſabat anhello
Virginis icariæ limen: uerſis q̄redibat.
Pronus in autumnum radiis: cum triſtia langor
Nescio quis michi corda premēs et lumina toruiſ
Nubibus inuoluens frontem contraxit opacam.
Moestus et ignorans cauſam moeroris inertem
Conabar renocare iocis in gaudia ſenſum.
Nulla erat ignoto preſenſ medicina dolori.
Multa dieſ et multa dabant ſuſpiria nocteſ.
Quotidie abſumptiſ creſcebat uiribus ardor
Cordis: et obſcuro uultum pallore iacentem
Polluerat uapor egrediens acherontis ab unda.
Lux ierat: nigrisq̄ aderat nox humida penniſ.
Membra toro poſui curas ut ſomnuſ inaneſ
Pelleret: et mentem requieſ compeſceret ægram.
Turbida ima ginibuſ ſurgunt insomnia diſiſ:
Concutiturq̄ graui gelidum formidine pectus.

Territus exilio: noctemq; umbramq; silentem
Horresco aspiciens referansq; cubicula solus
Egredior memoriq; putans crudelia mente
Somnia suspicio cælum flammâq; micantes:
Atq; malum nostros uerti precor omen in hostes.
Pallidus obscuro surgebat Iupiter ore:
Mœstaq; nec solitum referens aurora decorem
Per nimboſa ægram fundebat nubila lucem.
Horrendumq; sonans dextra cum fulgure fulmē
Intonuuit subito: tempeſtatemq; fragorâ
Turbidus hyberno boreas uoluebat ab axe.
Tunc audire uirum uoces lituosq; tubasq;
Armaq; et hinnitus acres ſum uiſus. equorum:
Et graue frigenti murmur ueniebat ab arcto.
Attonitus quid tanta ferant portenta per auras
Dum reputo: curis iterum lentoq; ſopore
Opprimor: et tepido cogor dare membra cubili.
Procubui languens: et mox ut lumina texit
Matutina quies: umbras incedere tristes
Aſpicio: et quendam canis altoq; uerendum
Ore ſenem ſe ſe lateri coniungere noſtro.
Ardua frons ſed triſtis erat: miſerandaq; mēto
Canicies. atro conſperſi puluere crimes.
Crispataq; genæ et uiſu. caua lumina toruo:
Qualia cum multas inter ſuſpiria noctes

C. iii.

Egerit: atq; diu somni contabuit expers
Aeger habet: gelidæ nares: exanguia labra.
Et facies squallore iacens: confecta; turpi
Ora sitû: quales lungi post carceris umbram
Esse solent bello capti: uel tristia quales
Cum gemitu ueniunt natorum ad busta parêtes.
Ferreus ambibat lumbos atq; ardua torax
Pectora. delapso cingebat eburnea ferro
Armatum uagina latus. signata cruentis
Ora notis: ambæq; manus et pectus anhellum.
Talis erat qualem Aeneæ se maximus Hector
Obtulit in somnis: patrios cum flamma penates
Iam raperet: captamq; dolis iam cerneret urbem.
Effigies herois erat: qui fortibus armis
Inter mille uiros pugnans post plurima tandem
Funera: post cædes hominum dum cædere nescit
Dum renuit dare terga fugæ: confossus iniquo
Sidere procubuit super altæ stragis acervos.
Territus aspectu primo: tandemq; resumptis
Viribus O tanta qui te sub imagine dixi
Nocte refers cælo ne uenis an missus ab orco?
Ille gemens tristi duxit suspiria uoce.
Atq; oculos misero attollens et brachia gestu
Ne trepida dixit christi mariæq; sacerdos
Ille ego quem tantis ornasti laudibus olim

Mœnia dum peterem cœlo romana sinistro.
Ille ego qui uiuens gessi tot bella Robertus
Inter equos inter lituos nutritus et arma:
Stirpe feuerinas: crudam doctissimus artem
Militiæ: et casus uadens animosus in omnis.
Huc mea me uirtus huc me fortuna redegit .
Magnanimi postq̃ ducis infelicia fata
Talibus accepi dictis: exorta repente
Corripuere animum rapidis incendia flammis.
Et uelut ardenti glacies cum liquitur igne
In lachrymas fluxere oculi: pronumq; lacertis
Complectens heroa pius: o maxime dixi
Militiæ pater ausoniæ: quem bella gerentem
Barbara contremuit totis germania campis.
O ueneti tutela soli: gentisq; latinæ
Præsidium commune malis ne regna paterent
Itala barbaricis iterum ne Rhentis et ister
Ausoniæ populentur opes tua pectora uallum
Inuictis fecisti animis. o æterna tuorum
Gloria: si mortale potest occumbere corpus
Immortale manet uenturaq; sæcula nomen
Vincet: et accipient laudes post funera semper
Incrementa tuæ: Nostris antiqua diebus
Te duce surrexit uirtus. o clara potentum
Sforciadum soboles. auris uitalibus ergo
C.iiii.

Non frueris: nec uiuis ad huc? cruor iste tuisne
Fluxit an alterius crudeli uulnere membris?
Ausane barbaricæ gentis manus impia tantum?
Ille suum dixit finem mea fata tulerunt:
Et mens coeca prius de tristibus eruta claustris
Iam uidet aternam fracta caligine lucem.
Fata dei consulta uoco non ætheris astra:
Quæ quis aliquas habeant in corpora uires
Cuncta tamen dominum moderatorem sequitur.
Et nihil attentant si non uidere tonantem
Assentire operi: nutuque fauere secundo.
Non secus ac ualidis harpe comprehensa lacertis
Non alio torquet nisi quo manus egerit ictum.
Tanta hominum generi impietas tam noxia mens est
Ut cælo dent iura dei quasi cymba per undas
Sponte sua scopulos fugiat sine lege magistris:
Et quasi per campum uoluat se biga patentem
Automedontæ gradiens sine uerbere dextræ.
Præsidet ut summa uigilans in puppe magister
Ostenditque uiam proræ sic solus ab alta
Sede deus tantæ cursus et pondera molis
Temperat: ex primæ motu uertiginis: horæ:
Ex horis nox atque dies: ex nocte dieque
Lunigenæ surgunt menses: ex mensibus anni:
Lustra et olympiades nemoris de nomine dictæ

Et quæ centuplici uoluuntur sæcula cursu:
Chiliadesq; cadunt. quarum iam qnta recessit:
Sexta citis uectata rotis per inane iugales
Ad medium iam cogit iter: mundi q; senectam
Ducit: et alterius uitæ p̄nunciat ortum.
Hinc hominum deus arates hinc tempora rerum
Hic spacia hinc uitas animantū et fata gubernat.
Ipse meos fregit ne sim miser amplius annos:
Communemq; pius fecit cum manibus oram
Elyſium dixere olim: modo dicitis hortum.
Sed uos ista latent. At cur si lata recepit
Te regio dixi placidaq; in pace quiescis
Ad quam longa pia mittunt suspiria mentem
Te modo lugentem misera sub imagine mōstras?
Vt genus ostendam mortis respondit: et ipsa
Vulnera quæ accepi pugnans in Marte supremo.
Sic quoq; post uictos manes spoliataq; regna
Ditis ab obscuro christus remeauit auerno.
Namq; cicatrices manuum laterisq; cruenti
Rettulit: unde fides omnis titubantibus orta est.
Tum sua membratim moestus similisq; dolenti
Vulnera derexit tepidum sudantia rorem.
Vnum leua manus qua flectere lora solebat
Sub iugulo torax unum perfossus et unum
In subito martis facies acceperat ortu.

Traiectumq; latus iaculo:traiectaq; terga
Sulfureæ stridore pilæ:crurisque sinistri
Truncus iners plumbiq; genu feruore caducum .
Sed grauius quo uocis iter præcluserat hasta
Hasta uenenato penetrans caua guttura ferro.
Dic age dic inq; quando te numina latis
Accepere locis reducem licet omnia fari:
Et casus audire tuos extremaq; fata
Quis furor armorum quæ tanta licentia ferri
Te rapuit? quæ te curæ tenuere cadentem?
Cogimur o uates inquit parere:sed urgent
Auroram titanis equi teq; orgia poscunt
Sole nouo quibus applaudens latatur olympus.
Expediam paucis igitur. Vicina Tridento
Castra sub alpinis rapidi trans fluminis amnem
Verticibus qua curua sinu conuallis opaco
Flectitur:et parua suspectat mœnia Petræ
Constiterant:uerum obiectu quia montis iniquo
Vnda per angustas fauces et marmora labens
Sæpius obstabat nobisque sæpius acto
Ponte fuit sternenda uia:et natura locorum
Inquirenda prius summisque adeunda periclis
Barbara gens.et castra solo metanda fideli.
Vltimus ingenti rerum discrimine nobis
Pons texendus erat.nouus explorator ad agros

Quæritur hostiles: nostra ad tentoria lecti
Conuenere duces italæ pudet ædere gentis
Dedecus: ex tanto heroum meus agmine solus
Lucius a patris laribus qui nuper inermis
Venerat: est ausus dubios inuadere casus.
Ipse datos igitur comites ortatus et armis
Strenuus assumptis iter est ingressus: et alta
Nocte senescentis tacito sub lumine lunæ
Per latera abrupti scandens asperrima montis
Præterit positam summis in cotibus arcem:
Subiectosq; iugo campos intrauit: et oram
Dum legit: ecce procul telis lucentibus hostes
Aerea de rupe uolant: nox pallida crebro
Lumine sintillat resonantq; tonitrua glandes.
Lucius immotis animis et pectore forti
Obuius it: bifidoq; petens certamine turbam
Aedidit horrendam stragem: ripasq; sonantes
Fluminis et uallem herculeo iam uicerat ausu
Cum procul audimus uictricem classica cantum
Aedere: collapsas generi uictoria mentes
Extulit: extemplo iratæ uada nauibus undæ
Rupe sub excelsa infensiq; ante ora Bisegni
Aggredior: trabibus quernis et robore secto
Fit uia: turmatim pedites equitumq; cateruæ
Spumantes onerant fluctus: cymbasq; natantes:

Et iam transmissis campis fatalibus amne
Constriteram uoti compos adituq; reperto
Lætior. heu quotiens ridet fortuna cauendum est
Altius: ingentes uoluebam pectore curas.
Iamq; tridentinas arces rhenumq; putabam
In uenerum misisse manus: Nec uota fuissent
Irrita: ni fors dira meum aduersata laborem
Dum pperant tranare acies: exercitus ante
Quā simul hostiles totus penetrasset i oras:
Compositum rupisset iter: Disiecta furenti
Vortice compages pontem submersit: et unda
Conuulsas rapuit per saxa immania puppes.
Iamq; dies phœbi radiis accensa calebat:
Ardeniq; cauam conuallem accenderat æstu.
Hæc erat illa dies: sæui qua iussa tyranni
Spuit: et appositum uicit Laurentius ignem
Omne prostrata mentes et corda meorum
Contremuere. uident ripis et flumine castra
In partes diuisa duas: uia nulla relictæ est
Subsidio: uia nulla fugæ. sic numina cœli
Sic superi uoluistis. eram de rebus agendis
Ambiguus: uolui retro uestigia ferre:
Contractisq; iterum pontem instaurare fasellis.
Mox noua cura subit: locus amne et mōtibus altis
Tutus erat: solus gelida restabat ab arcto

Faucibus angustis aditus: quem claudere fossa
Præcipiti instituo: subitis ne incursibus hostis
Aduolet: et puido trepident ne castra tumultu.
Sed tentare nihil licet aduersantibus astris.
Ecce procul nimbos et puluerulenta per auras
Nubila conuolui aspicio attonitumq; reuerti
Præsidium: et ruptis incustodita relinqui
Claustra uix ordinibus: peditesq; reliquere parmas
Perniciq; uagos dilabi ad flumina cursu.
Quis pauor exclamo comites quæ ignauia tantum
Dedecus hoc infert? hodie uel uincite mecum
Vel simul opperite. et uitæ preponite laudem.
Non est mos Itali uobis dare terga: sed hostem
Quærere: et in pugnas animis præstantibus ire.
Hic Marius paruo fortem molimine cimbrum
Fudit: et ingenti preda ditatus et auro
Miles ad ausonios scythiæ tulit arma penates.
State. quid ad rapidum morituri accuritis amnē
Non est cum superis bellum: mortalia contra
Pectora mortales pugnant. hunc sapius hostem
Vicimus. et nostra hæc totiens hausere cruorē
Barbaricum: tormillia misimus orcho.
Venimus ad Rhēni fines: arcemq; Tridenti
Cernimus. extremus labor hic. in limine semper
Acrius est certamen. ubi est de limine pulsum

Præsidium trepido domus exanimata pauore
Concidit. et cohibet dextras: et porrigit arma.
Sumite tella uiri: mecumq; in bella redite.
Hic animis opus est: fluuium superare uel hostē
Cogimur. hæc nobis est irremeabilis unda:
Hanc aciem penetrare leue est. ego primus ī istud
Agmen eam: sed uos animos firmate labantes.
His excita uelut achuri spirantibus auris
Fax accensa micat uirtus: clypeisq; resumptis
Se glomerant referuntq; pedem: dant classica cātū
Terribilem cuntumq; manus complexa trabalem
Tendere in occursum totis conatibus ardet.
Iamq; tridentinis ingens de rupibus agmen
Euomitur: totisq; sonat germania campis.
Quadrupedant instructæ acies abscōditur omnis
Campus. et obscuris cælum cum nubibus auster
Sibilat. inspicant cuneos alasq; bifrontes
Instituunt. longoq; abeunt duo cornua tractu.
Tergora tensa crepant: tremulis hinnitibus aer
Clangit: et ignita uolitant ut fulmina glandes.
Cordā repentini terrent mortalia casus.
Præsertim nouitate loci cum nescia turba
Qua scit iter nescit: positis cum se ūdiq; claudi
Autumat insidiis: longo me ortantur amici
Colloquio seruare animas; et parcere ferro.

Tunc ego seu fuerit coeci uiolentia fati
Seu uirtus. quid fœmineis me obtunditis inq̃
Suppliciis? didici nullo trepidare tumultu
Martis et armorum. non sum fugiturus: abite
Quos horrere facit duræ præsentia mortis.
Hic hodie mihi uicendum uel morte cadendum.
Hæc ubi dicta ferox adeo certamen. et hostes
Innumeros contra paucis comitantibus altum
Cornipedem immitto: fragiles concursibus hastæ
Diffiliunt: uolitantq; leues per inania trunci.
Educti radiant tremulis splendoribus enses
Sintillât galeæ: crebris sonat ictibus aura
Ut cum dura salit crepirans per culmina grando.
Iâq; manus et tella rubent: celer omnibus adsum
Dux et miles opem fessis atq; arma ministro
Huc illucq; uolans ut pignore Tigris abacto.
Et socios acuo uerbis: ex aggere nostri
Trans atesim clamore iuuant: atq; irrita mittunt
Spicula in aduersum non peruenientia litus.
Cuntantes in bella uoco. sed segnia uindex
Corda deus nostris fecit: gelidumq; rimorem
Misit in ausonias mentes: imisq; medulis
Torpor inhærebat. soliti superare fugantur
Italidæ: pauloq; meis qui ortatibus ante
Rettulerant gressum a fluuio mirabile uisu

Vincere cum possent animas in flumine malum
Linquere: et ignauo pereunt in gurgite fato.
Excrucior: coquit impatiens pudor iraque pecrus.
Vix potui retro paucos prece flectere longa.
Cum quibus obliuor telis: iterumque repello
Teutonicos: et caede graui compescimus hostem.
Deferor a sociis iterum. soluque resisto.
Vulneror: et iaculis acies me millibus urget.
Vix elapsus eram medio cum in gurgite uidi
Difficile impelli cymbam aduersantibus undis.
Et me sollicito nutu et clamore uocabat
Portitor: atque istis proprior iam uocibus inquit
Dux miserrande tuo nunquam sine milite uinces.
Nonne uides: non est tuus hic exercitus. isti
Auxiliis quorum fidis uilissima uulgi
Congeries non sunt soliti tot spicula ferre:
Sed iactare cubos: pugnamque laceessere pyrgo.
Differ: et hac animosa ruis certamina tecum
Militibus serua: tali me nauita pacto
Sollicitat: fugiamque grauis fata aspera pugnae
Supplicat: At paucos comites in marte reliqui
Turpe ratus summis iterum me offerre periculis
Est animo furor et casus tentare supremos.
Interea largus duplici de uulnere sanguis
Ibat: et exhaustae fugiunt cum sanguine uires.

Barbarus ex omni nostros ad flumina campo
Compulerat: fatum duplex et martis et undæ
Nos p̄mit. o comites dixi quo feruida uirtus
Quo laudum discessit amor? cur pectora tantos
Concepere metus? et cur non uincere uultis?
Nonne hostes quotiens animis et fortibus armis
Egimus: oppressi bello iacuerere cruento?
Vndiq; barbarico rubet omnis funere campus
Nostrorum gladius paucos absumpsit: in undis
Imbelles misere animas germanicus audet
Cum nostros trepidare uidet. si uertimus ora
Si pauci comitentur: agam hoc de margine turbā
Præcipitem. dictis equites animantur: et hastas
Corripiunt: galeisq; uolant in p̄lia clausis.
His adiutus equum stimulis in bella ferocem
Sollicito: et qua densa magis certamina feruent
Fulmineo cursu irrumpo. germanica cadunt
Agmina: caduntur magnis clamoribus hostes
Turba ruit. crescit strages miseranda uirorum
Non aliter q̄ cum falcem per gramina curuam
Messor agit: positis trunca ceruicibus herbæ
Procumbunt. alii pedibus calcantur equorum.
Cornipedum super arma labant uestigia: præceps
Fertur eques: figitq; truces in puluere conos.
Sunt qui disrupto manibus fumantia uentre
D.i.

Intestina gerunt. quosdam dum uellere tentant
Ossibus harentes hastas nouus obruit ictus.
Impulsu plæbs multa ruit: sub mole cadentum
Plurima turba perit: clauso nec anhellat hiatu.
Pulueri lucem inuoluunt et lumina nimbi.
Attonita clamore aures: madet omne cruenta
Cæde solum: maculatq; fluës cruor arma manusq;
Arma armis collisa crepant: pelluntq; trahuntq;
Tela uiri. sæuit maior: et plurima mittit
Ad miseras lamenta nurus: et nuncia tristes
Euerfura domos desolatura parentes.
Ardet ut ingrediens tonsos uulcanus in agros
Cum stipulas uorat arentes: boreaq; iuuatur
Flatibus: et prono cum se uaga uertice flamma
Porriget: et multo depascitur arma fragore.
Armigerum procul aspicio cui Marte furenti
Sanguineo ualidaq; manu dura arma mouenti
Barbara cornipedem chalabrū perfoderat hasta:
Ipse ibat pedes ære grauis: feror ocyor aura:
Compelloq; uirum et iubeo uestigia sistat.
Dū loquor hostis adē et equo cōtorquet ab alto.
Telum in me frendens: meq; in certamina poscit.
Congredior: capuloq; tenuis clamantis in ora
Ensem adigo uitāq; uomens cū sanguine corpus
Pulsat humum: moriensq; cauo singultit hiatu.

Quadrupedem morfu rodentem frena superbo
Atq; indignantem domino parere latino
Magnanimo comiti traddo: atq; insuper addo.
Chare comes uariis mecum iactate periclis
Tempus adest fatale mihi: mea funera cerno.
Nec mea differri possunt iam fata: dehiscit
Iam latus: et sauum strinxit p̄cordia uulnus.
Sed neq; me mors ista grauat: sat uiximus: atas
Nostra quaterdecimi transit confinia lustris.
Si miseræ paucos uitæ deus adderet annos
Non tamē auferret mortem. necis omnibus æqua
Conditio: et capulo semper uicina senectus.
Adde q; hic claro casus duce dignus: et inter
Tela uiro forti uitam deponere pulchrum est.
Nec cædes me tanta iuuat: nec more ferarum
Rimari cupio crudeli uiscera dextra.
Pellere uim ui iura sinunt. et uulnere uulnus.
Ipse deus qui lora tenet uitæq; necisq;
Viderit an melius caput hoc seruare uel hostem:
Sed te per superos oro; longæuaq; nostri
Iura sodalicii nostras ex hostibus istis
Reliquias auferre stude: patrioq; reconde
Me tumulo. his dictis iterum pugnare paramus.
Ecce comes quondam meus et nutritus in armis
Mecum sforciacis conto traiectus acerno

D.ii.

Protrahitur fugiente anima uultuq; supino
Sanguineum uerso ducens in puluere sulcum.
Lora traho: et tristem casum miseratus amici
Alloquor exanimem. Felix cui numina tantum
Præstiterint: ut post ualida facta inclyta dextræ
Finiat illustrem cita mors et splendida uitam.
Fata ferant mihi funus idem: muliebria plummæ
Membra decent: acres animi durataq; bello
Corpora non optant nisi factam uulnere mortē.
Chare uale comes: ante diem q̄ sidera claudant
Suspicio elysio tecum me in limine cernes.
Sic efatus agor pernici in p̄lia cursu.
Aedimus immensam stragem: nec ferrea nobis
Tegmina: non densæ possunt obstare cohortes
Et iam terga dabant hostes: gens barbara toto
Cesserat ex uallis circo: cum ferrea leuam
Glans ignita manum ferit: mox altera tergum
Perculit. elapsis sonipes iam liber habenis
Ibat: et obscura sensim mihi lumina nocte
Mors umbrabat: equus spumans æstu atq; labore
Victus. ubi prospexit aquas se misit in amnem
Nec rectoris habens legem p̄cumbit in undis
Et me semianimem sternit: sepelitq; sub alto
Gurgite post multos uitæ mortalis honores
Sic posui afflictos ui ferri et fluminis artus.

Mors tandem:totiens aliis illata recepit
Me quoq; et accepta cessauit anhellitus unda.
Altera lux aderat:cum plæbs germanica lugens
Affuit:ut uita functos transferret in urbem:
Me quoq; dum prædæ cupidi scrutantur arenas
Et torrentis aquas unco rapuere tridente.
Agnouere ducem:et spoliis latatus opimis
Barbarus elatum tulit in sua mœnia corpus.
In risus abeunt gemitus in gaudia transit
Luctus:et insigni feror ad sacrata triumpho
Limina sublimis uigili:condorq; sepulchro.
Exitus hic uitæ.fuerit quæ cura cadenti
Quando audire libet:nec me narrare pigebit.
Prima fuit mihi cura deus.manibusq; uidebar
Ante coronatum spinis et sanguine regem
Supplicibus ueniam et sedes orare quietas
Miratusq; mihi nullos in morte dolores
Nulla dari tormenta manus ad pectora iunxi.
Tum mihi natorum fuit et consortis imago
Ante oculos:patriq; omnis astare putabam:
Et generum:qui nocte omnem explorauerat ora
Strenuus:et nulli bellorum laude secundus.
Bentiuolosq; duos:unum cui felsina primum
Pro meritis patrum atq; suis concedit honorem:
Cuius amor q̄q̄ solitum quandoq; nitorem

D.iii.

Perdere sit uisus tamen alto pectore nunquā
Fluxit. et Andream: cuius si munere uirtus
Sit donanda pari tellus non sufficit omnis.
Tanta fides talis pietas mortalia transit
Præmia et æterei partem sibi poscit olympi.
Attonitus fixis oculis p̄ssaq; manebat
Voce Refrigerius: nec dissimulare dolorem
Iam poterat. uidi lachrymas: suspiria uidi.
Et dolui tantos hominem ammisisse labores.
Hos inter moriens natis dare pauca uidebar
Languenti mandata sono postremaq; uerba.
Sic memorans. mea progenies fortissima bello
Pectora: qui prius est usus uitalibus auris
In fatum prius ire decet: qua uiximus æquum est
Arte mori. uobis famam nomenq; relinquo
Perpetuum: mea dent uobis uestigia legem
Viuentiq; modum. poteram discedere ab armis
Tutus: et auecta fluuium transmittere cymbam.
At seruanda fides uetuit producere uitam.
Tanta fuit semper ueneti mihi cura senatus
Tantus amor semper melior mihi sanguine uirtus
Visa. nec adriacum potui nisi morte leonem
Linquere: nec moriens linquo. post ipsa iuuabo
Funera ni uires animo sensumq; negabunt
Numina. uos illi si quid suprema parentis.

Iussa ualent: si quid petas: succurrite totis
Corporis atq; animi neruis: et barbara uestrum
Robur ab ausoniis auertat finibus arma.
Viuite concordēs. fraterni nominis auctor
Explicuit q̄to conuerti foedere debent
Quos natura pares ē sanguine fecit eodem.
Militat in bellis amor: est in pace uoluptas:
Arma dabit pietas et inexpugnabile uallum
Rebus in aduersis: erit et mihi grata sepulto.
At tu chare puer grai cui nomina regis
Indole qui tanta fortes ascendis ad annos
Germanas matremq; pia complectere cura.
Viuite felices. æterno lumina somno
Iam mea calligant: mors occupat ora ualete.
Sic fabar moriens. circumstantiq; coronæ.
Sum uisus p̄bere manum: lachrymosaq; natis
Oscula et uxori charisq; relinquere amicis.
Mox animus tãq̄ coeco de carcere liber
Strenuus emicuit. patuere latentia mundi
Foedera. cœlestes licuit cognoscere causas:
Naturæq; uias æternaq; semina rerum.
Tunc uarias risi ambages uanumq; laborem
Scrutari superos cœliq; arcana uolentum:
Tunc ego nescio qua subito ui tractus in altum
Efferox: et tranans auras et nubila cœlo

D .iiii.

Iam uicinus eram: cum me Catharina beato
Diuum cincta choro superas auexit ad arces.
Latus et a curis liber mortalibus ibam
Mobilior plummis celeri uelocior leuro.
Ipsa quoque ostēdens hilari noua gaudia fronte
Sic ait. ille tuus qui sic accensa momordit
Corda dolor grauis illa tua querimonia mentis
Diluit omne nefas animi rubigine terfa
Te stygiis exemit aquis: acherontia clausit
Stragna tibi. tria pandebat iam cerberus ora
Iamque aderant missi lemures a limine ditis
Qui te precipiti raperent in tartara cursu.
Anguis ut ætatis uicium deponit et annos
Angustum per iter gradiens perque aspera saxa
Ut panchea senex patiens incendia foenix
Ignis odorato renouat sua tempora sacro
Sic pietas ardens animæque gementis anbellum
Pondus ab infecti sceleris calligine lustrat:
Nulla magis tollunt concretam februa sordem
Nulla animi pestem medicina potentius aufert.
Hic nobis uident hos cælos qui singula uoluunt
Sidera et octauum lucere rot ignibus orbem
Perspicuumque gelu mundi que immobile culmen
Hic nobis æterna quies concessa tonantis
Arbitrio. nobis toto licet ocia cælo

Ducere: sed clarò martis tibi tecta sub orbe
Dat pater. inferius quorsum libet ire licebit:
Alius ire nefas. tua sit cum marte potestas.
Sic ait: et nitidis pulchrum caput abdidit astris.
Est igitur cum marte mihi domus ampla diesq;
Perpetuus: secreta quies: æterna uoluptas.
Hic habitant animæ illustres: quæ fata profanis
Accipiunt bellis: si sit miseratus ab alto
Orbe deus. christi pro religione cadentes
Altius admissæ per summa cacumina mundi
Tecta tenent: et cuiq; sua est satis ampla uoluptas
Omnia spiritibus cœlestia corpora sanctis
Plena. dei cœlum domus est immensa: puderet
Amplius his habitare locis: felicia semper
Vulnera quæ tantis animum soluere tenebris.
Talibus orandi finem iam fecerat heros:
Atq; nouam tristi spoliatus imagine formam
Sumpserat: et clarus gemmis radiabat et ostro:
Qualis erat festis gradient ad templa diebus
Splendidus et multo Salomon spectabilis auro.
Tunc ego qui fueram casu tristatus acerbo:
Iam positis animi curis tua funera dixi
Non igitur sunt flenda: quibus de carcere longo
Solueris: atq; graues claudis tam fortiter annos.
Vita fuit uirtutis opus: mors gloria cœlum.

Parte tui meliore tenens: olimq; resument
Corpora vitales fatiſ melioribus auræ:
Cum ſuprema dies aderit: tua poſſidet orbem:
Indyta fama: manet pro te tua clara propago.
Non paridis iaculo: nec ab uno uictus achille.
Nec lapithas inter pateris: et olentibus urnis
Occidiſ: aut diro ſicut Tirinthius igne.
Non te fœmineo montana betulia ſexu
Non te maſſagerum tomyris regina fefellit:
Non onus argiuo fregit tibi tempora ſaxo
Nec: qua morte ferunt: perſam cecidiſſe Darium
Dextra ſeruili fodit tua pectora ferro.
Non in pace ſedens: armis et fraude tuorum
Captus obis: quali maculauit cæde ſenatum
Impius in patriam Caſar: non tincta ueneno
Pocula mortifero ſumis: quo ſaua rulerunt:
Pœnum fata ducem: nec tu tua uiſcera telo
Ipoſa tuo laniat: quæ ſors miſeranda Catonem
Implicuit: q̃ eum lucis uitæq; puderet.
Nec pauſo xerxi ſimilis cum milite multo:
Funderis a paucis: nec iners aut ocia ducens:
Ruſtica ceu libyæ domitor: Si fortibus armis
Si ſuperas animis et uita laudibus iſtoſ:
Dicam alias mortis certè tibi gloria maior.
Nam uelut excelfas altis in coribus arceſit:

Non nisi ui multa et longo molimine duri
Deiciunt hostes sic te non misit ad umbras
Vna manus non una phalanx: exercitus omnis
In tua fata coit peterisq; a millibus unus.
Sed neq; te imbelles indi molles ue sabei
Pigmei ue breues rapiunt. uerum accola rheni
Gens durata gelu genus insuperabile ferro:
Quod totiens Romam tū cū ditione p̄mebat
Europæ libyæq; urbes Asiamq; minorem
Terruit hi superant parthos: thraciūq; furores
Quos martem genuisse ferunt hi spicula torquēt
Pantelilæa non inferiora securi.
Et iam certa dies tenebras altumq; soporem
Ruperat: euigilans uerba imperfecta reliqui.
Visaq; per somnum tacita mecum omnia mente
Suspectoq; metu uoluens sint somnia dixi
Vana precor: somnumq; ferant et somnia uenti.
Nec dum finieram cum tristis epistola nobis
Nunciat infelix et lamentabile fatum
Principis o nimium dixi ueracia si quid.
Somnia triste ferunt uana et mendacia quando
Gaudia significant: rebusq; inimica secundis.
Scilicet istud erat qđ mens p̄saga malorum.
Senserat: et coeco gemitum dabat ægra dolore:
Mœrebatq; tacens: et tristi pallida nocte

Vt solet hybernus piceis sub nubibus aer.
Tantane tam subito uirtus occumbere fato
Tantus honor potuit? Tanta expectatio rerum
Occidit in medio tanti mollimine belli:
O superum metuenda manus. sententia semper
Aequa: sed humana nunq̃ p̃cognita menti.
Spes hominum fragilis fortunaq̃ lubrica uanum
Consilium. sensus ebetes. prudentia cæca
Quorū capitur delusa modis? cum læta secundat
Prosperitas seruare modum: frenare uolantes
Nescit mens humana rotas: ardentia flagrant
Vota: calet pectus: gliscit sine fine libido.
Addit se comitem uotis audacia mendax
Fertq̃ p̃ abruptos silices: eberatq̃ sequentum
Lumina ne casū meruant: ubi duxit in altū
Præcipitat. gaudetq̃ rudi noua murmura uulgo
Ingerere: et subitis orbē terrere ruinis.
Propterea quicūq̃ loco sublatus ad auras
Constitit illustri: sūmā non appetat arcem
Ne pessum deiectus eat. Voluere gigantes
Turribus aereis cælos æquare deūq̃
Trudere de regno: et rerum ditione potiri.
Sed pater indignans animis opus impulit audax
In latus: et gentem merisit sub mole superbā.
Dedaleos contra monitus puer Icarus auras

Dum seccat et leuibus dum tendit in aera pennis
Non tulit hoc titan: caras ardore liquentes
Soluunt: et ammissis perit labor irritus alis.
Amphitrioniadæ telis præantius haros
Figitur: et spernens habilem gestare pharetrā
Sumplit ab herculeis uulnus letale sagittis
Occidit infelix Phaeton dum lora gubernat
Mortali diuina manu. uidisse paternum
Limen: et illustrem phœbi tetigisse quadrigam
Debuit esse satis. nisi mens illecta fuisset
Auricomi splendore patris. curruq; nitenti
Tutus erat. finem uotis audacibus ergo
Ponite rectores orbis. quæ semper in altum
Euolat. et nusq; uestigia figit harundo
Quo magis ingreditur nubes et sidera tanto
Ocyus in terras caput est uersura caducum.
Mitius ægrotant si quos temeraria pellit
Ex humili fortuna loco: quos trudit ab alto
Quando nulla quies alia conceditur arte
Tristitiam. celeri cupiunt abrumperè fato.
Sed quid flere iuuat mortes: alienaq; fata?
Nos omnis domus illa. manet. dilabitur ætas
Dū loquor et celeres torquent sua stamina parex.
Quod superest: gelido damus inscribenda sepulchro
Verba. renascenti quæ a posteritate legantur.



Clara seuerinas tua belliger ossa Roberte
Hic habitant. potuit uirtus a morte tueri
Nomen et egregiam mentem: mortalia membra
Non potuit: totum laus est tua missa per orbem.
Relligio et pietas animum comitantur in astris.

FINIS

FRATRIS Baptista Mantuani Carmelita theologi ad. D. Falconem Protonotarium cuius beneficio ex omnibus periculis est liberatus.

Carmen

EBEO (sed curæ prohibent)

d tibi carmina Falco

Aegraque mens uariis sollicitudinibus.

Dignus es aeterni cui decernantur honores:

Sacraque solenni conficienda die.

Sicut enim domitis proles Tirynthia monstris

In superum sanctas fingitur ille domos.

Sic ubi fatales lachesis tibi uoluerit annos:

In paradisiacos ibis ab orbe lares.

Et nisi religio uiuis ea dona negaret:
Iam tibi lucentes poneret ara focos.
Nec magis adiuuit fessum labor herculis orbem:
Quam tua gentiles prouida cura meos.
Te duce de scyllæ canibus de fauce charybdis
Eruimur: placido perfruimurq; mari.
Te duce cum paruo nauis mea remige tutum
Fecit harenosa per uada syrtilis iter.
Nostra Caphareo duce te sub uertice puppis
Transiit. et tyrium qua tulit unda bouem
Et qua septenos uomit unda reciproca fluctus:
Euboicos inter. Castaliosq; sinus.
Nec potuit nauplus fictis illudere flammis
Nec pauidam cautes corripuere ratem
Te duce cyclopes immania monstra subagi:
Est Erymætheus te duce uictus aper.
Phasides et circes Acheloiadumq; sororum
Carmen et harpyias stymphalidasq; fugas.
Te duce Gerionem et barbara uicimus arma:
Armigeram segetem flammiumosq; boues.
Te duce nigrantes erebi superauius umbras.
Et caua tartarei fugimus ora canis.
Te duce seruata leges: et iura parentum:
Nostraq; res maius publica robur habet.
Te duce quassatam fulcris melioribus ædem

Et laceram solido struximus ære domum.
Te duce pontificis summi mihi limen apertum
Et sancti patuit regia magna patris.
Sic precor immensi pateat tibi regia cœli:
Teq; suum christus collocet ante thronum.
Tot meritis unum: quo tangere sidera possis:
Adde: Quirinali limen in urbe dato.
Cur precor a latio soli prohibemur: an unq;
In Capitolinas uertimus arma domos?
Non nos progenies senonum: non punica turba.
Non sumus hyrcanum: sarmaticūue genus.
Itala gens linguam et mores edocta latinos
Haustaq; de petrum religione sumus.
Cur igitur quotiens Romana reuifere tecta
Cogimur: in propria non licet esse domo?
Da latios Romane lares: da cernere rhybrim
Dapatriæ nobis regna beata tuæ.
Auspice te nobis fas hoc sperare putatur:
Qui regimen cymbæ pontificalis habes
Nos quoq; qui cupimus Romanū extollere nomē
Suscipiet facili Martia Roma sinu.
Si fuit Andino mitissima Roma poetræ:
Nos quoq; quos aluit mintia terra feret.
Æolus es nobis: pelago dominaris et auræ:
Da zephyros nostræ: remigiumq; rati.

Sic tibi siderei dominam placabis olympi.

Et pluet ætheria iugis ab arce fauor.

Sed propera longo lachesis iam fessa labore

Cogitat immiti rumpere fila manu.

Post obitum benefacta manent æternaq; uirtus

Non meruit stygiis ne rapiatur aquis.

Ad eundem

¶ I mea pierius coeuntibus undiq; riuis

Assidue curret totus in ora liquor.

Non potero meritas Falco tibi soluere grates:

Digna nec officiis fingere uerba tuis

Ille satisfaciat qui se contemnere dixit

Nec calicis uilem frigidioris aquam.

Ne tamen ignores humilis pia uota Poetæ:

Paupere de loculo uilia dona damus.

Tunc tibi Romulea cum nos donaueris urbe

De locuplete penu xenia magna dabo.

Hæc sunt quæ ueniens minus ut uia læderet ægi

Dum studet obsequio nostra minerua tuo

Ista leges quando ueniunt post seria ludi:

Cum dabit extremas mensa secunda dapes.

Nulla suo res est si sit data tempore uilis

Apta ferunt magnam tempora rebus opem.

Opportuna tibi poterunt sollatia ferre:

Tempore si fuerint Carmina lecta suo.

E.i.

In Eundem endecasyllabi.

Falco Romulei pater senatus
Nemo me: quia sit seuerioris
Viræ religio: putet negasse
Fontis castali beata rura.
Indoctos homines fatigat ista
Simplex rusticitas: peritiores
Quales ambrosius Boetiusq;
Qui mores tetricos: et alriorem
Felici patriam sequuntur aura.
Musas et studium latinitatis
Complexi fidibus lyraq; morbos
Tollebant animi grauesq; curas:
Iucunda modulatione fretum
Pennis ingenium uelut quibusdam
Sublatum rapitur: deumq; dulci
Illapsu recipit: bibitq; nectar
Quo mensæ superum fruuntur omnes
Hi uere lyrici fuere uates
Sicut pindarus insulæq; uirgo
Lesbi gloria: grandiorq; plectro
Alcaeus modulans uetustiore
Et Dauid tyrio decorus ostro
Percurrit citharam manu sonantem:
Et sanctos superis cantat honores:

Hinc laudes ueniunt piq; cantis:
Hinc hymni resonant choros per omnes:
Istos: posthabetis minus peritis:
Auctores imitans tuis patentes
Campos auspiciis perambulabo:
Nec uulgi duce te proteruentis
Nugas iudicium ue pertimescam.

In Eundem

Dicet adulandi studio mea carmina lector

In laudes nimium luxuriare tuas.

Inuidia morbo praesens male iudicat aetas:

Iudicium melius posteritatis erit

Credite uenturi mendacia nulla libellus

Ni malus interpret decipiatur habet.

Cur libellus Falco dicatur

Quod mihi curuentur uel crura uel ungula lector

Tale mihi nemo nomen inesse putet.

Sed quia falconis uersu meliore canendi

Clauditur exiguo gloria magna sinu:

Nec tamen immensas licuit comprehendere laudes

Nec fragiles chartae pondera tanta ferunt.

Amphora tyrrhenae quantum degluciet undae

Falconis tantum pagina nostra capit.

Hoc fuerit specimen: reliquam qui cernere mercem

Postulat aoniae phocidis arua petat.

E.ii.

Ad Pomponium

Si mea Falconi placuere poemata forsan
Aedere et a populo iam licet illa legi
Ipse et enim cauta uersus appendere lance
Nouit: et ingenii lumen et artis habet.
Tu superes: cuius sententia quaeritur: ac si
Sit clarii dictis anteferenda dei.
Si placet adantur: si displicet oculo: nam sunt
Omnia iudicio subiicienda tuo.

In Falc. Dist. ad Pont.

Ducere sopitis pastor potes oia curis
Falco tuas argi more gubernat oues.

In Eundem

Quod fuit Atride nestor: Centaurus achilla
Hoc patriæ Falco Pontificumq; patri.

In Eundem

Sæcula falconem si fortunata tulissent
Vel cato: uel fabius: fabricius ue foret.

In Eundem

Sic alios falco superas in rebus agendis:
Ut libye sterilem fertilitate samum.

In Eundem tetraſtichus

Quanta roſis inter uernos eſt gloria flores
Inter aquas nimphys oceanitidibus.
Inter ſidereos triuix ſplendoribus ignes

Falco tibi in patrio gloria tanta foro

In Eundem

Vir bonus est precio sua qui communicat æquo

Falco mihi gratis res operasq; dedit.

In eundem

Cur tibi tot bona sunt et tam præstantia falco?

Cultus ager quia plus fertilitatis habet.

In Eundem

Insignis uirtute cato: Pompeius honore:

Tullius eloquio: relligione Numa

Religio: probitas: honor: et facundia tecum

Sicq; uiros falco quattuor unus habes.

In Eundem

Cur male custodit tua ianitor atria falco?

Quod scit in ocula turpe nil esse domo.

In Eundem

Cur tibi sunt dociles serui sine crimine falco?

A simili mores accipiuntur hero:

In Eundem

Cur fors falconem nec lata nec aspera mutat?

Mascula quod uirtus pectora firma facit.

In Eundem

Sunt propria: sunt qui niteant uirtute parentum:

Falco tuam radiat splendor uterq; domum.

Sed tuus est maior: nam quicquid laudis i omnes

E.iii.

Sparsit auos uirtus prodiga: solus habes:

In Eundem

Maxima cum doctis cur habet commertia falco?

Quod paritas homines conciliare solet.

In Eundem

Si te tristis adit quisq̃ cur latior exit?

Falco tuum charites concomitantur iter.

In Eundem

Nicomaci nato si fas est credere falco

Non tibi iam laus est sed referendus honor.

Est honor : in portū cum puppis ab æquore uenit

Laudibus incoeprum continuatur iter.

In Eundem

Quid tibi cum musis qui tanta negocia tractas?

Pinguis ager syluis: graminibusq̃ uiret.

In Eundem

Quos alix prohibent recipit tua ianua falco:

Non tua: sed populi commoda solus amas.

In Eundem

Publicolæ nomen paries inscriptus habebat:

Falconis credi debuit esse domus.

In eūdē: d̃ parione q̃si pater regionis

Area falconi pareo coniuncta uocatur:

Falconem regio prædicat illa patrem

Dat tibi concisum laudis compendia nomen:

Omnis ut eulogio lingua sit apta tuo.

In Eundem

Cur genium fraudas: cur respuis ocia falco?

Calcar habet uirtus desidiamq; domat

In Eundem

Cur scytha: cur græcus: cur te ueneratur iberus?

Vritur officiis quælibet ora tuis.

In Eundem

Argolicas maior tyrias minor ursa: sed omnes

Aurea falconis stella gubernat aquas.

In eundem

Cur tua distinctis fulgent serpentibus arma?

Philtro minus si sint dissociata nocent.

Hæc hominem signât: qui bella domestica sedat

Et quæ ciuilis luscitat arma furor

In eundem

Vnde fit ut doctos uocet ad cōuiuia falco?

Ne pars officio temporis ulla uacet.

In eundem

Cognita cur tibi sunt idiomata barbara falco?

Ex toto uirtus orbe petita tua est.

Pullytropum uates dixit smyrneus olyfsem:

At ego te sanctum pullytropumq; uoco.

In eundem

Cur nunq̃ alternis cadunt tua seria ludis?

E.iiii.

Nempe quod abstrusum mēs tua numē habet.

In Eūdem

Ora tuas falco resonant cur omnia laudes?

Est laus; et non est dicere uera labor

In Eundem

Cur tibi tam levis est: cur tam iucunda senectus?

Libera quod uiciis tota iuuenta fuit.

In Eundem

Cur tua iam grauibus uirtus non frangitur ānis?

Nec patitur uitæ defficientis onus?

Corpora mens: mentē uirtus: deus omnia seruat:

Cur minuet uires longa senecta tuas?

In eundem

Quid ualeat uirtus ad acerbae ferrea sortis

Spicula falconis testificatur honor.

In Eundem

Cur aliquādo fuit tibi sors inimica nocensq?

Quod uirtus fuerit semper amica tibi

Aemula uirtuti sors est: quos eleuat illa

Ista premit crispo torua supercilio.

In Eundem

Cur te dissimulas? cur non in honore supbis?

Falco supercilio gloria uera caret.

Sors facit elatos: et insticitate tumentes:

Et generant mores corda superba feros.

Exhilarans frontem uirtus augusta serenam
Cur placidum: clemens: mite piumq; parit.
In falconem: elegia
Dicite falcones habeat cur martia paucos
Curia: quæ colitis phocidis arua deæ?
Dicite dum tenui strepit Albia murmure: dum sol
Urget ab excelso pectus et ora polo.
Dum semiusta sonant querulis arbuta cicadis
Dum mader: et muscis sollicitatur equus?
Dicite sed neruis non est opus: ore canendum:
Arridulo media carmen equestre die.
Cum dabitur secura quies meliora canemus
Nunc satis est celeri ducta figura manu.
Finieram: uocem mox extulit una sororum:
Paucaq; disparibus rettulit ista modis:
Est domus in summo saxosi uertice montis
Ardua: quo durum semita tollit iter.
Auratus paries gemmis uestitur ubiq;
Artis apellæ nobile fulget opus.
Hi sunt qui sophia: qui religione uel armis
Aut aliter sūmum promeruerunt decus.
Hic retinet bello præstans et pace repertus
Inter martigenas regia sceptrum duces.
Ipse seuerini generis nitor: ipse latinam
Militiæ pacem iustitiæq; regit.

Hic est caraphiam qui tollit ad æthera gentem:
Cui placidum mitis nomen oliua dedit.
Hic est Romulex prisco de sanguine gentis:
Qui ueteres falco laudibus æquat auos.
Vidimus hos uirides lauri gestare coronas:
Et loca quemq; suo prima tenere choro.
Tota cohors tribus assurgit: nec uidimus horum
Quis prior: et cuius palma secunda foret.
Arma prima labor: tecti penetralia uirtus
Seruat: in extrema parte locatur honor.
Horriferum labor est et inexorabile monstrum:
Quale quod infernas excubat ante fores.
Pectora lata rument: collum breue: brachia fetis
Hispidi: neruose marmoreaq; manus.
Hic cadmi superanda seges: mactanda chimera
Atq; medusæ colla secanda feræ.
Hic uigil hesperidum custos fallendus: iasō
Hic domat iratos flammea monstra boues.
Hic fuit hippolytus cursu laceratus equorum:
Et cito uirtutis uiuificatus ope.
Nam labor in uarias solet migrare figuras:
Nunc leo: nunc aper est: nunc bouis ora gerit.
Sicut acarnano est de flumine fama deoq;
Qui uada carpathiæ lata tenebat aqua.
Plurima barba: micant oculi: stant cornua fronte

Esurit: et sicco semper in ore sitis.
Sudat: et in rorem facies et pectora currunt.
Nulla quies: nulla est desidiosa dies.
Illia magna: femur ualidum: sine pondere uenter:
Definit in latos tibia longa pedes.
Bille tumet: furit: intrantes clamoribus arcet:
Vociferat toruum: multiplicatq; minas.
Ut reor hoc prisci uates dixere minervam:
Nam minuit uires: debilitatq; labor.
Qui cupiunt igitur sanctos intrare recessus
Longa prius duro praelia Marte ferunt.
Dicitur Alcides Ericem qui uicit ab isto
Victus in herbooso procubuisse solo.
Et nisi certantem uirtus miserata fuisset:
Semper erant sacra limina clausa domus.
Ipsa fores referans fessum totoq; labantem
Corpore: porrecta traxit ab hoste manu.
Huc ueniunt homines uirtutis imagine ducti:
Sed refugit uerso territa turba pede.
Hic opus est animis: et firmi pectoris ausu:
Vincit quem longa non domuere mora.
Degeneres animi primo in certamine cadunt:
Nec pudet expelli: nec dare terga fuga.
Limen ad hoc falco pugnare uiriliter ausus
Obtinuit fractis regia tecta seris.

Hicq; diu doctus delubra subiuit honoris

Victor: et immensas inde recepit opes.

Sicut aristeus post uicti praelia monstri

Repperit occiso dulcia mella boue.

Et quoniam pauci superant hac atria: paucos

Falconi reperit curia sancta pares.

In falconem

Vnde magistratus falco tibi gloria tanti

Quos aluit uirtus magnificauit honor.

In Eundem

Pulsa redi uirtus reuocat te libera roma:

Nam patria falco regnat in urbe pater.

In eundem

Est alias falco superat qui cæde uolucres:

Hi alios meritis et pietate uiros.

In Eundem

Praxiteles sculptor: uates maro: pictor apelles:

Herbipotens chiron: belliger hector erat:

Musicus Amphion: Tiphys nauarcus: apollo

Fatidicus: mars ui: maximus arte sinon

Gnosiacis Alcon iaculis clarebat et arcu:

Mercurius linguæ munere: castor equis:

Automedon currus moderatur: Aranea telam:

Artifices pallas: luna bicornis aquam.

At cōmune bonum Christi q; negocia falco

Curat: et hac illi culmen in arte datur.

In Eundem

Desipiunt Romam qui degenerasse fatentur:

Romuleos falco laudibus aequat auos.

In Eundem

Iam Romana satis tuto ratis aequore fertur:

Nam pelagus falco remigiumque tenet.

In Eundem

Cur est pulsa fames: Roma? Cur bella quierunt?

Quod cererem falco: temperat atque iouem.

In Eundem

Arma placent aquila: parit aurea saecula falco

Ciuius: hic christo militat: illa ioui.

In Eundem

Omne quirinali scelus eiicietur ab atla:

Limen enim falco pontificale tenet.

In Eundem

Quid gemis amissas aquilas priscumque decorem?

Roma? tuus falco te reparare potest.

Roma meos inquit uexat discordia ciues:

Nec ratio sed iam uiuit in urbe furor.

Iste meus nulla dolor est sanabilis arte:

Deridet medicas ista podagra manus.

Non si praeeritos reuocet noua purpura reges:

Non si Caesaribus: Consulibus ne daret

Falconem fateor si spes foret ulla salutis:
Forſitan erumnas poſſe fugare meas

In Eundem

Quid tibi mæcenas quod ſis ſub cæſare falco
Proderit: exclusus ſi ſit ab urbe maro?

In Eundem

Quoſdam thraicios audiuit Roma loquentes
Palluit ultores credidit eſſe gothos.

Tunc ego: dum falco dum regnat Acacius inq̃
Roma ſede: et nullo ſollicitere metu.

In Eundem

Auget opes alius Romæ: ſtudet alter honori:
At ſtadium falco relligionis habet:

In Eundem

Cur populo ſemper domus eſt falconis aperta?
Quod ſit honeſtatis iuſtitiaq; domus.

In Eundem

Sceptra tenet falco: Romana catonibus aula
Paret: in aſſyrios ſardanapalus eat.

In Eundem

Aurea falconis uirtus eſt ſidere maior:
Non metuam rutilæ flammea monſtra comæ.

In Eundem

Vidimus aſſueto priuatum lumine ſolem:
Pallida turbato uidimus aſtra die.

Vidimus horrendos criniti sideris ignes:
Et grauis attonito regnat in orbe pavor.
Non ego defectum phœbi te sospite falco
Non metuum fulmen terribile sue comas.
Non metuum terræ motus: non æquoris æstum:
Non canis æstiuo cum furit igne sitim.
Scimus enim quoniam deus est pietatis amator:
Ventura auspicio prospera cuncta tuo.

In Eundem

Innumeros phœnix: et phœbi nuncius annos
Viuat: amadryades tempora longa deæ.
Sæcula tot ceruus: tot uiuit sæcula cornix:
Ast hominum paucis uita diebus abit.
Recte igitur falco maior tibi cura dierum:
Quā sit opum: redit æs: non redit ulla dies.

In Eundem

Est tibi diuitiis uirtus et honoribus impar:
Cur dat inæquali præmia luce deus?
Præmia uirtutum non sunt mortalia: tanti
Nemo uoluptates diuitias ue putet.
Est tibi supremo melior thesaurus olympo:
Vnde tui merces tota laboris erit.

In Eundem

Dives es: at cræso longe locupletior esses:
Si meritis hominum diuiderentur opes.

Ad Eundē de uirtute sapphicū carmē
Cum deus magnum fabricaret orbem
Et polos alto sinuaret arcu:
Iussit æterna rutilare pulchrum
Lampade solem
Iussit et lunam dubiā micantem
Luce sublimes agitare Currus
Et per obscuras aliena ferre
Lumina noctes
Aureiscælum uariavit astris
Quæ per ingentes reuoluta gyros
Fata dispensant: humilisque terræ
Regna gubernant.
Æris tractus auium Canoris
Cantibus: terras nemorum uiuenti
Fronde: diuersis decorauit altum
Piscibus æquor
Tunc ad argutos philomenā cantus
Guttur aptauit: didicitque uoces
Psithacus nostras: nituit superbo
Tergore pauo.
Barbaram citrum preciosus atlas
Ida funebrem peperit Cypressum
Pelion Quercus solymæ tulerunt
Balsama syluæ.

Et tagus fuluo nociturus auro
Fluxit: et croesi uiridem per oram:
Lydius cursu properauit hermus
Inuidioso
Tunc per humentes pelagi meatus
Squammea cinctus populi Caterua
Post suum fluctus equitauit altos
Prothea delphin.
Sic deus cœli maris atq; terræ
Fecit ornatum: tamen ad decorem
Mentis humanæ magis applicauit
Artis acumen.
Mens. n. summo nimium parenti
Chara: pro uita sapienter actæ
Præmio: mundi fuit in beatum
Limen itura.
Dumq; ei cultum dare singularem
Cogitat: pulchris Areten capillis
Forte prospexit spaciōsa solam
Ire per arua.
Namq; flāmantis meditans olympi
Lumen: et cursus Arete uolantes
Nomen aptabat numerumq; claris
Addidit astris.
Iam maris fluxum tumidosq; fluctus

F.i.

Norat: et quare tremebunda tellus
Fluctuet: quare iaculetur aer
Nubilus ignes.
Norat et linguas hominumq; mores:
- Et quibus falli solet et refelli
Veritas tecto male nora uultu
Norat elenchos.
Fecerat nostræ documenta uita:
Et quibus cæli peteremus arcem
Sortis humanæ miserata casum.
Fecerat artes.
Hanc deus menti comitem ducemq;
Fecit: ut casus patienter omnes
Ferrer: et nullo scelerum tumultu
Deiceretur.
Ipsa nos duros uocat in labores
Nec dies nobis finit ociosos
Hoc ait nostros petiisse cælum
Calle parentes.
Ipsa falconis comitata gressum
Fecit ut duros tolerans labores
Iret ad summum decus atq; uitam
Labe carentem.
Ipsa falconis uigilanter aurem
Vellat: et nostri memorem negoci

Reddat: ut portum breuiore cursu
Cymba subintret.

In Eundem de uirtute
Mens uirtutis inops mare piscibus: alite cœlum:
Sideribus mundus: gramine terra carens.

In eundem de uirtute
Pyramides Nili: pharos insula: iuppiter ammon
Mausoli et triuix marmora celsa dex.
Regna semiramidis: Romana palatia iunge:
Si placet et solymi templa superba dei.
Talia simplicitas hominum miracula dixit:
Qui nisi terrenas nil speculatur opes.
Hæc lapidum moles cælataq; saxa fuere
Quæ grauis eximia fecerat arte labor.
Longa dies marmor solidum contriuit: et æra
Tempus enim dura singula fauce terit.
Maius opus uirtus: quam nec dissoluere possunt
Tempora: nec rauco fulmina pulsa sono.

In Eundem de uirtute
Plurima uirtuti laus hic: at præmia nulla:
Nam deus illius præmia solus habet.

In eundem de uirtute
Eximix claros cur ad uirtutis honores
Ex humili plures uidimus ire loco?
Pauperibus uirtus quia sit sine dote maritis

F. ii.

Nubit: habet grandes sors opulenta uiros

In Eundem de formoso et studioso

Iuncta uenustati probitas iuuenilis in auro

Candida purpureis lilia mixta rosis :

Additus in calato uiolis amaranthus eburno:

Et cum purpureo medica mala croco.

De deformi studioso.

Abdita deformi uirtus sub corporis antro:

Tecta cauernosis attica mella fauis.

Rex in ueste rudi lutea thesaurus in urna:

Phagina gemmato dactyloteca sinu.

De pulchro et uitioso

Forma mephitifero polluta libidinis usu:

Picta cadaueribus plena sepulchra nouis.

Fœta uenenosis argentea uasa colubris:

Oblita tartareo lactea gemma luto.

De deformi uitioso.

Improbilas animi deformibus addita membris

Virtus in obscoeno triste nocensq; cado.

Frigida limosis inclusa paludibus hydra:

Turpibus in lustris dente superbus aper.

In Eundem de uirtute

Alcides lapythas: indos deuicit lachus :

Isthmiaco iuueni prada chimera fuit.

Pelleus babilona labor tristemq; darum

Vicit: et isiacas memnoniasq; domos.
 Aesonides fultum uelut: danaea propago
 Gorgoneos angues æquoreamq; feram.
 Cæsaris occiduo ueniunt ex orbe triumphī:
 Scypiade libycos perdomuere lares.
 His æterna dedit laudum præconia uirtus
 Maior: et immensum fortia facta decus.
 Ardua res uicisse alios uictoria maior
 Est animi fluctus composuisse sui.
 Subiecisse metus: et debellasse timores:
 Gaudia spēq; graui supposuisse iugo.
 Propterea longe maior tua gloria falco
 Surgit: et armatos uincis honore duces.
 Cur boni uiri posthabeantur
 Spōte malos homines: et noxia grammīa nutrit:
 At melius semen ferre recusat humus.
 Mitior est propriis: alienaq; pignora semper
 Tractat inhumana dura nouerca manu.
 Vir bonus est cœli: malus est telluris alumnus:
 Quos igitur cœlum diligit: odit humus.
 De comuni lætitia ī magistratu falconis
 Fusca prius quare fulgent candore niuali
 Atria: et albentes explicat aula sinus?
 Cur domus exultat? molles cur læta coronas
 Induit? et multa ianua fronde uiret?

F.iii.

Barbara cur nitidos uelant aulea penates?
Aurea cur pictum signa lacunar habet?
Roma senes alacri cui nam uenit obuia pompa?
Quo properat celeri tota iuuenta pede?
Thybris ouans gestit: sicut gessiuit olympus:
Cum rediit uicto iuppiter encelado.
Hæc ego dum meditans tacito sub pectore uoluo
Concita uox aures impulit ista meas.
Fortunam superat uirtus: prudentia fatum:
Curat honestatem iustitiamq; deus.
Ista uiris grauib; fecit populoq; quirini
Falco magistratu gaudia tanta suo.
Ad philippum baueriam.
Turbida nunc urfos clamat nunc Roma colūnā
Esse quid attonita pacis in urbe potest?
Et nisi falconis scirem me numine tutum:
Iam mea populifer cerneret ora padus.
Propterea diui repetes cum limina petri:
Ne fluat in longos fac mea causa dies.
Ad falconem
Cum deus extructo terras inuiseret orbe
Cunctaq; de ueteri cerneret orta chaos.
Naturæ ex utero traxit duo pignora quorum
Nutrib; humanæ diuiderentur opes.
Virtutem sortemq; uocant: temeraria sorti

Frons fuit: at uirtus casta modesta proba
Mentis inops orbamque ferens fors lumina fronte:
Iustitiam nescit: consilioque caret
At uirtus grauis: æqua sagax innoxia uerax
Pondera mensuras corrigit et numeros.
Quod iubet utilitas uirtus: quod poscit honestas
Præstat: inaudita nil ratione facit
Sors aut quicquid præceptis sine lege libido
Suggerit: instabili datque adimitque manu.
Ipsa sibi satis est: ipsa est sibi præmia uirtus:
Sors est præter opes et sine honore nihil.
Has sibi: quod nemo potuit sine munimine: tandem
Eualuit falco conciliare duas.
Nec mirum: quoniam quisquis ueneratur olympum
Ipse sibi cælos subicit atque deum.

Colloquium inopum de falcone

Dixit inops inopi facram Laurentis ad ædem
Quid facis ad floræ tristis inersque forum?
Dum mea: respondit: tractare negocia tento
Expilor assiduis quotidie aucupis
Aes periit: nec habet finem rerum ulla mearum.
Quid faciam infelix? unde precabor opem?
Obtinet expulsa probitate pecunia Romam
Nec deus in tota possidet urbe locum.
Quot homines Romæ tot erunt per compita fures

Quosue canes speras experiere lupos
Ii lacedemonii: scythiam petiere quirites:
Nam lacedemonii furta licere putant.
At scythia: populi damnant: grauiusq; mināt:
Vt mos consulibus caesaribusq; fuit.
Omnibus esse lupos licet in regione luporum:
Inter pygmeos non pudet esse breuem.
Desipis alter ait: fugat hæc opprobria falco
Nec sua sub tali sæcula labe finit.
Sta pete falconem: sine re sine munere uinces:
Omnis ab hoc saltem fraus aliena uiro est.
In falconem
Nuper ab exquilis quosdam descendere latis
Frontibus: et lento uidimus ire pede.
Dumq; meos eadem fero per uestigia gressus:
Et sequor æquali præuia terga gradu.
Audio miscentes concordibus ista loquelis:
Verba: decem breuib; subiicienda modis.
Vidimus antiquæ specimen uirtutis in uno:
Et fabium curium fabriciumq; uiro.
Cæsareos animos: cum relligione catonis
Attiliq; fidem cum pietate numæ.
Vidimus ardentem christi pro nomine petrum:
Et celebrem pauli uociferare rubam
Eloquium marci demostenis atq; salustii

Et geminos: magni cum comitate: brutos.
Continet hos omnis sancto sub pectore falco:
Idq; quod est falco plus habet omnibus his.
Ad .D. falc. d. morte philippi baueria querimonia
m axime uir patriæ pater et mea gloria falco:
Impulit in luctus me noua causa nouos.
Tristor: et in tenebras lucem uertere dolores:
Nec mihi nocte datur: nec mihi luce quies.
Baueriam rapuit pestis Romana philippum
Perdere tam sanctum mors fuit ausa caput
Inuida mors siquid miseris uider utile terris:
Insidiatrices mittit ad arma manus.
Cur ueneranda mori permisit pectora uirtus?
Cur homini non est auxiliata suo?
Et deus: aeterno probitas cui fœdere iuncta est:
In cineres talem cur sinit ire uirum?
Quot mala quot clades hæc tanta licentia mortis
Attulit indigno quot premit ora situ.
Conquerimur: nec fert aliquē querimonia fructū:
Quotidie querimur: quotidie rapimur.
Si perimat fauos hominumq; cruore madentes
Iustius: et longe mitius esset opus.
Si cadat euristheus aliquis si infidus olisses
Non est qui facinus non putet esse pium.
Iste nec immiti tractabat spicula dextra:

Nec sauum rigidi martis amabat opus
Arte regens acres sicut theodosius iras
Mitis :et in nullos ore molestus erat .
Omnibus innocuus: casu tranquillus in omni
Nec tamen ignauo segnis inersq; metu.
Iste dioneam uenerem: bromiumq; subegit:
Votaq; lasiuæ somniculosa gula.
Fecerat hospicium casto pia membra pudori
Sicut iosephus: sicut et hippolitus.
Non erat elatus: nec inani deditus auræ.
Qualis tarquinius :qualis et Ancus erat.
Ipse suas cunctis operas donabat amicis:
Officio tota sedulitate uacans.
Si quando uacuum tempus superesset habebat
Siue deus rotos siue minerva dies.
Languida nec fecit tardos ignauia sensus :
Nec uitam coluit sardanapaliacam.
Peruigil ad mores animum reuocabat honestos :
Mensq; erat ad curas ingeniosa pias.
Inuidiæ nunq̃ potuit tabescere morbo
Nec dedit atroci corda cremanda foco.
Totus erat pietas: totus clementia: totus
Et sine fraude fides: et sine labe pudor:
Non erat argenti cupidus: non ebrius auro:
Solum animi ueras accumulauit opes.

Fortis: et a recto nulla reuocabilis arte:
Quale numæ pectus: quale catonis erat.
Non labor a rebus iuuenem reuocabat agendis.
Gaudia sudor erat: cura leuamen erat.
Ipse erat irato communis ab æquore portus:
Ipse erat in placido remus et aura mari.
Nec dum bis denos æui transegerat annos:
Et tam diuitibus mens erat aucta bonis:
Quod longis aliqui uix eualuere diebus
Iste breui prudens tempore factus erat.
Non expectauit canos matura senectus:
Ante senem senuit: uir fuit ante uirum.
Quis lepor: et latix fuerit quæ gratia lingua
Quæ docuit tellus romula testis erit.
Testis erit locuples nostri pomponius æui
Gloria de cuius plurima fonte bibit.
Hic: si continuo rerum senuisset in usu:
Iisset ad heroum semideumque decus.
Notus erat dirceus ager potauerat undam:
Quæ subito uates hausta deosque facit.
In uiridi grauitas lætoque modestia uultu
Grata uerecundi signa pudoris erant.
Cur fuerit uirtus tenero tam clara sub æuo:
Causa uelut passim dicitur ista fuit.
Nam per oliuerii uestigia sancta caraxæ

Assiduus cœptum continuauit iter.
Adde quod herebat lateri falconis: et ista
Integritas ex his tracta duobus erat
Nam iuuenis mores a conuiuentibus haurit:
Et calet admoto frigidus igne liquor.
Hi sunt romulei duo sidera magna senatus
Vnde bonis lumen: præsidiumq; datur.
Iure igitur fratres fratrem defletis ademptum:
Tuq; parens uentris pignora sancta tui.
Heu perit generis proles clarissima uestri:
Heu cecidit uestra gloria tanta domus.
Sed memores estote pias in sidera mentes
Ire: nec infernos posse subire lacus
Vixit in aethrio: quem nos hic flemus: olympos:
Er gaudet luteas deseruisse domos.
Deseruisse graues resoluti corporis artus
Gaudet: et in superum transiisse choros.
Horriferam mortem: uiuis quæ maxima pœna est
Transiit: elysius perfruiturq; locis.
Nos quoq; lugubri flemus tua fata philippe
Carminibus: decessus ingemimusq; tuos:
Tu mihi tractanti romana negocia semper:
Assiduas operas: auxiliumq; dabas.
Tu mihi solamen: miseris tu in rebus asylum:
Tu uada: tu uenti: tu mihi portus eras.

Tu mihi fecisti: mea dum præconia narras:
Egregios inter nomina clara uiros.
Propterea quotiens sacras accendimus aras:
Suppliciter pro te mystica dona damus.
Tu quoque spiritibus: quorum tibi copia: sanctis
Mutua pro nobis uota precesque dato.
Pugna uirtutis et fortunæ
Ebria uirtutem fortuna laceßere nuper
Cœpit: et hoc bellum dicitur orsa modo.
Cur latitas? uanaque tegis grauitate timorem?
Si sapias ut iactas: et potes: arma cape.
Te iuuat obscuris nugas excudere rectis:
Semiuiros inter fœmineosque choros.
Tu tibi sola places: sine te nihil utile dicis
Et populum ficto decipis ore rudem.
Vis phœbea tuis oracula cadere dictis:
Et somnos hebetes desidiamque doces.
Ast ergo sublimes animos ad sidera mitto:
Et decoro gentem nobilitate meam.
Regna mihi subsunt et opes et purpura regum:
Et patitur leges terra fretumque meas.
Tu me stultitiæ: tu me leuitatis ubique
Arguis: et nomen polluis ore meum.
Efficiam ne te deffendat inertia posthac:
Si sapias ut iactas: et potes: arma cape.

G. i.

Nec lateo dixit uirtus: nec praelia quaero:
Nec fugio: leges consiliumque sequor.
Si ratio poscit pugnas: interrita pugno:
Si pacem praefert: ocia pacis amo.
De pietate loqui de religione deoque
Ad genus omne iuuat: nam genus omne rogo.
Recta placent nobis: ratione carentia nunquam
Et populum tali fallimus arte rudem.
Non phœbea meis: uerum tua cadere dictis:
Plena uolo obscenis dicta libidinibus.
Ipsa leues animos in tartara mittis: et omni
Dedecoras gentes impietate tuas.
Praeficis indignos: et regna latronibus imples.
Subque tuo luget terra fratrumque iugo.
Nec te stultitia: nec te leuitatis ubique.
Arguo: tale tuum dat tibi nomen opus.
Efficiam certe ne me experiaris inertem:
Efficiam gladio confodiare tuo.
Desine decepatrix hominum fortuna minari:
Nouimus et mores ingeniumque tuum.
Fas et iura times: pro legibus uteris armis:
Nec pudet infantes praecipitare uiros.
Te duce Romani maduerunt sanguine reges:
Et plerique sua procubuere manu.
Bella moques: nec scis motos sedare tumultus:

Sæpius accenso territa Marte fugis.
Nouimus ad trebiam: cannas transimenaq; arua:
Stultitiæ uires consiliumq; tuæ.
Te rupes tarpeia canit: canit Allia laudes
Et gothus et fusco uandalus ore tuas.
Aestiferum æquiperas nībū: qui murmure multo
Surgit: et excussa languet inanis aqua.
Falconem quotiens fortemq; insana repertum
In sordes ausa es pauperiemq; dare?
Cerne locis ut nunc niteat sublimibus inter
Purpureos patres armigerosq; duces.
Hi sunt quos uesana fugas: cogisq; subire
Et terra et uasto longa pericla mari.
Alter ad oceanum finesq; recurrit iberos:
Dum fidei debet præmia ferre suæ.
Alter in alpinis niuib; ligurumq; per agros
Viuit: et ad celtas ad senonesq; fugit.
Et quia militiæ titulis excellit: et omni
Laude nitet: duplicem fœdifragumq; uocas:
Quis sit et eximiæ quæ sit prudentia frontis
Constat: et hoc uicti non tacuere duces.
Hos experta potes quæ nostra potentia nosse:
Et qua conatus frangimus arte tuos.
Disce uiros fortes: et pectora sancta uereri:
Atq; meum cessa dilacerare genus.

G. ii:

Verum adeo leuis es: tantisq; furoribus ardens:
Vt nequeas ira uim cohibere tuæ.
Qui pinxit lycium uoluit te pingere montem:
Dum uariam fingit multiplicemq; feram.
Ora leonis habes: quia primum pectora fastu
Tollis: et audaces mittis in ora sonos.
Hircus olens uenter: quia quos extollis: in omnē
Desidiam proni luxuriamq; ruunt.
Non opus exemplis: quorum mihi copia maior:
In libyca q̄ sit copia farris humo.
Vltima pars serpens: quoniam de crimine uirus
Nascitur: et uitium dira uenena parit.
Conscia mens culpæ taxos aconitaq; mandit:
Semper et in tenebras suppliciumq; cadit.
His accensa grauem rapuit fortuna pharetram:
Et celeri torfit spicula multa manu.
Voce manu gladio iaculis cursuq; fatigat:
Et circūducto Strenua pugnat equo.
Fixa manens eadem insistit uestigia uirtus:
Nec timet insanam præcipitemq; feram.
Aegida nam rapidis chalybum fornacibus uisam:
Et solido clypeos et adamante gerit.
Frustra igitur fortuna truci superintonat ore:
Atq; leues circum fertq; refertq; gradus.
Sæuit inutiliter ceu cum graue sibilat oestrum

Obuolitans taurum cornuperã ue bouem.
Dum uidet in cassum se mittere tela per auras
Infrenit .et crebro uerbere pulsar equum.
Dum furit incaute: missisq; uagatur habenis:
Decidit: et fracto gutturis osse perit.
Marmoreo comites mœstræ imposuere sepulchro:
Et super hoc quidam carmen inesse ferunt.
Hic iacet infani numen mutabile uulgi
Lege carens: sola mobilitate potens.
Arma capit Iani uariasq; ferentia fruges
Cornua: cum clauo quo uada nauis arat.
Tunc ait ex media quidam sine nomine turba:
Qui uarias sortis nouerat ante uices.
Fidite uirtuti: fortuna fugacior undis
Non manet: et certam nescit habere domum.
Gaudia dum simulat: subuertere cogitat orbem:
Insidias ridens exiciumq; parat .
Propterea uasis Agathoclea legimus usum
Fictilibus uerso dum timet orbe premi.
Discite quos sursum uoluit rota ponere fastus
Trudet ab excelsa uos mora parua loco.
Ad Eundem q; heroico carmine dicendus sit
Falco quirinalis decus immortale senatus
Quo duce restitui possent labentia Romæ
Mœnia et illustres iterum sperare triumphos

Dummodo nostra tuas elegia reponere laudes
Pergit: et exilem disperdit arundine cantum:
Ecce corhurnato gradiens heroica passu
Musa meum derisit opus: quid talibus inquit
Ionium remis audes tranare profundum?
Hic mihi non fulmo: nec inertis nauita uersu
Claudicet: huc opus ē adsit uel smyrna uel andes.
Nam neq; penelopes curæ: non hyppodamiæ:
Non danaes plorandus amor: non uulnus elisæ:
Parua decent humiles: paruo brevis hydria fonti
Conuenit: et paruis satis est brevis utribus aura.
Vel pedes incedit media de plebe uiator:
Vel querulo uehitur plaustro: uel paupe cymba.
Magnanimis rex magnus equis curruq; superbo
Fertur: et audaces sulcat ratis ardua fluctus.
Magna decent magnos: magno latonius arcu
Utitur: ingenti maiors accingitur ense:
Immenso tonat igne pater: maiora putatur
Gurgite sub uitreo gestare tridentifer arma.
Huc igitur phœbea cohors phœbea supellex
Plectra lyraq; uolent: et sacri gloria fontis:
Huc pluat eurotas: huc omnia phocidis arua
Certatim gelidos latices et lactea mittant
Flumina lauretis uariaq; uirentia fronde.
Non sit in aoniis regio sine uocibus oris

Non sine laude nemus :nulli sine carmine fontes:
Illustres falconis auos cantare:piamq;
Primæui generis prolem clarosq; nepotes:
Ipse quoq; altifono tollatur ad æthera cantu:
Cuncta sonent heroa nouū quem rector olympi
Diuorum ascripsit numero:qui carcere liber
Corporeo implebit de sedibus ætheris unam.
Dicite:et illustrem trans æquora mittite famam:
Audiat hæc tanais:mirentur iberica regna:
Et pellusiacas carmen referatur ad aures.
Et didonis ager romanis æmulus aruis
Audiat hæc:trepidetq; iterum Romana reuerti
Classica et ausoniis iterum dare mœnia flammis.
Scypiadas iterum metuat:dum talibus audit
Nunc quoq; Romuleas habitari ciuibus arces.
Transeat hæc arabes nigros ea fama per Indos
Et repetat scyricos per seria regna colonos.
Palladias artes rimatus in omnia uenit
Phoebæ secreta domus primordia nostri
Fontis:et ætheream penetrauit lumine molem.
Sæpe meduseis facunda liquoribus arua.
Abluit:et nostris diues remeauit ab oris.
Ipse iubet passim sanctos adolescere mores:
Priscaq; cælestis renouat uestigia uitæ.
Nec pessum finit ire pios:in egena patentes

Compita fert loculos et in agmina seminat aurū :
Ferreus ad Romæ populiq; negocia nunq̃
Flectitur: et palmæ similis quæ pondere pressa
Altius extollit ramos: oneriq; resistit:
Strenuus et solers et frangi nescius ira:
Propositi fideiq; tenax: sine munere nullos
Pro uirtute fugit: pro relligione labores:
Quod nisi falconis quicq̃ de laudibus aufert
Liuor: ad excelsos ueterum se attollet honores:
Nec sinet extinguī gentis monumenta latinæ:
Et sua uiuaci decorabit sæcula laude:
Inq; dies uestros rediisse uidebitur atas
Aurea: et antiquæ surget uirtutis imago:
Perpetuis igitur circundate tempora fertis:
Et lauros hederasq; ferat frōdemq; mineruæ:
Hæc ait: et ridens elegos humilemq; poesim
Et caput auertens indignabunda recessit.

FINIS.

Ad. D. Falconem opus hoc elegantissimū Bono
niæ impressum est communibus expensis Benedic
ti Hectoris librarii Platonisq; eiusdē impressoris
accuratissimi ciuium Bononiēsiū. Anno natiuita
tis dominice .M. cccc. lxxxix: duodecimo kalen
das Augusti.



